

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 3
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2435

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 30 din
Za izdajanje 50 din

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2435
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

»General čas«

Bolj ko se vojna razširja in zapleta in bolj ko se bližamo pomladi, večja je napetost v pričakovanju novih dogodkov. Razvoj dogodkov na bojiščih, razmerje sil med obema vojnima taboroma ter splošna razporeditev sil na svetovni politični šahovnici so trije činitelji, ki vedno bolj silijo k odločilnim spopadom. Vloga časa postaja pri tem vedno bolj usodna za oba vojna tabora; za Veliko Britanijo zato, ker mora po svojih računih še toliko časa vzdržati, da bo ameriška pomoč začela delovati v vsem potrebnem obsegu, za velesili osi pa zato, ker morata še pred tem izsiliti čim večje odločitve, ako hočeta še nadalje obdržati pobudo in svojih rokah.

O tej tekmi za čim učinkovitejšo izrabo časa smo na tem mestu že pisali. Toda dotaknili smo se pri tem le političnega pomena časa za oba vojna tabora. Čas pa igra ogromno vlogo tudi v strategiji te vojne. Ako si ogledamo še to plat in pri tem upoštevamo prevladujočo mnenja vojaških strokovnjakov, nam bo splošni vojni položaj še bolj jasn. Se prepričajmo želimo opozoriti, da smo po mnenju pretežne večine mednarodnih opazovalcev trenutno še v dobri ko se skušajo izkoristiti predvsem politične in diplomatske prednosti za nadaljnji razvoj dogodkov. Tako so v zadnjem času stalni inozemski poročevalci v Berlinu pripominjali v svojih ugibanjih o nemških namerah, da se Nemčija prav gotovo temeljito pripravlja na svoje nove vojaške nastope, da pa bodo ti dejanski peregati šele, ko bodo zaključene tudi vse politične in diplomatske priprave. To pa pomeni, da se hoče Nemčija pred novim angažiranjem svojih oboroženih sil za tako zvani »odločilni nastop« najprej politično in diplomatsko zavarovati v vseh smereh, ki so ji odprte za vojaške akcije. To odgovarja vse dosedanjim nemški taktiki v tej vojni. Zato nikogar ne preseneča, ako so trenutno tako močno v ospredju razne politične in diplomatske akcije Berlina na evropski celine.

Do zanimivih zaključkov prihajajo v svojih razglabljanjih o sedanjem vojnem položaju tudi vojaški strokovnjaki. Tudi njim se zdi pomen časa vedno bolj usoden za nadaljnji razplet dogodkov v tem konfliktu, ki je kot svetovni konflikt šele v svojem začetku. Zgolj vojaški pomen časa v tej vojni pa se jim kaže v povsem drugačni luči kakor njegov politični pomen. Medtem ko bi po zgolj političnem računu, ki se ozira predvsem na novo razporeditev vseh svetovnih sil, morali zaključiti, da preostaja velesilam osi le še malo časa za uspešno izrabo vseh činiteljev zase, so vojaški strokovnjaki mnenja, da je ta slika precej drugačna, ako upoštevamo vlogo časa tudi v strategiji obeh vojnih taborov. Ako se je na primer v zadnjem času pogosto zatrjevalo, da je »ura odločitve« že zelo blizu, nam nasprotno zadržanje nemškega vrhovnega poveljstva kaže, da segajo njegovi strateški načrti mnogo dalje, v kolikor se mora organizacijsko in strateško še sedaj pripraviti tudi na možnost svetovne vojne, ki je šele v svojem razvoju. To pa zahteva zelo skrbno gospodarstvo z razpoložljivimi silami, da ne bi zaradi prenapetega nastopa zmanjkalo moči, ki bi bile šele kasneje prav za prav potrebne za »poslednjo veliko odločitve«.

Zato se z vojaškega vidika tudi vprašanje nemškega vpadu na angleški otok predstavlja nemškemu vrhovnemu poveljstvu povsem drugače kakor z zgolj političnih ali drugih vidikov. Mogoče je, pišejo vojaški strokovnjaki, da bi uspešna invazija — zaradi svojih morebitnih političnih in psiholoških posledic — bistveno vplivala na nadaljnji potek vojne, toda po trdnem prepričanju Angležev in Američanov bi v vojaškem pogledu in po današnji razporeditvi sil pomenila uspešna invazija samo konec evropske, ne pa komaj začete svetovne borbe. Zato prihajajo na primer švicarski vojaški strokovnjaki do zaključka, da Nemčija verjetno ne bo vsega tvegala samo z vpadom v Anglijo, pa čeprav bi bila v naprej prepričana o uspehu takšnega dejanja, kajti njeno vrhovno vojno vodstvo je že doslej pokazalo, da je pri vseh smelosti svojih posameznih vojaških podjetij vendarle izredno previdno. To previdnost ji sedaj še prav posebej nalaga računanje z možnostjo svetovnega konflikta, in to ne glede na uspeh samega vpadu.

Tako vidimo, da gre po sodbi vojaških strokovnjakov »generalu času« kot najpomembnejšemu činitelju sedanjega vojnega razvoja v strateškem pogledu precej drugačen pomen kakor v političnem. Na nekaterih nadaljnjih primerih, ki jih posnemamo po priznanih vojaških piscih, nam bo to še bolj razumljivo. Angleški vzpon v tej vojni, ki pomeni odločitve za obstoj njenega imperija, ni še zaključen. To bi se moglo zgoditi šele po popolnem izčrpanju vseh imperialnih in ameriških možnosti, s katerimi Angleži v svoji borbi z gotovostjo računajo. Vsaka potratna časa na nemški strani bi pomenila zato — pridobitve na času za Anglijo. Toda na drugi strani lahko tudi Nemčija svoj navidezno »izgubljen« čas uspešno izkoristi za povečanje svojih sil. Šele praksa bi lahko v tem primeru pokazala,

Angleži vkorakali v Bengazi

Čete Wavellove nilske vojske so včeraj brez boja zasedle glavno mesto Cirenajke in resno ogražajo tudi umikajočo se italijansko vojsko v Eritreji

Kairo, 7. febr. s. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na Bliznem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu: Libija; Bengazi se je včeraj predal. V briljantni akciji so angleški oklopniki oddelki prodrli na jug od Džebel Akarja. zavzeli položaje na cesti iz Bengazija proti jugu in so s tem odrezali Italijanom zvezo iz Bengazija proti jugu. Avstralske čete, ki so operirale iz Derne, niso dale sovražniku nobenega odmora. Demoraliziran in strateško nadvladan ni mogel sovražnik izvesti svojih načrtov za obrambo Bengazija.

Eritreja: Položaj okoli Keren se razvija zadovoljivo. Skupno število ujetih sovražnih vojakov, odkar so naše čete vdrle v Eritrejo, že presega 3500. Dovažajo pa še vedno mnogo novih ujetnikov. Operacijsko ozemlje vzhodno od črte Agordat-Barentu je polno sovražnega vojnega materiala, ki je bilo bodisi uničeno v teku naših operacij ali pa zapuščeno od sovražnika.

Abesinija: Napredovanje po cesti proti Gondaru se nadaljuje. Zajeli smo nekaj ujetnikov.

Italijanska Somalija: Na vsej fronti naše protulje uspešno operirajo in so povzročile svojega vpora v sovražno ozemlje.

Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

V sredo zvečer so angleški bombniki napadli vojaške objekte v Bengaziju, kakor tudi letališča v Berki in Agadabiju južno od Bengazija. Vrhovi h je bilo več ton bomb in povzročena je bila znatna škoda. Med drugim je bilo eno sovražno letalo z direktno zadetkom bombe uničeno na tleh. Angleška letalska letala v Libiji so nadaljevala z ofenzivnimi patrolnimi poleti. S strojnimi ognjem so napadla letališča v Benini, pri čemer je bilo več sovražnih bombnikov poškodovanih. Nad Bengazijem niso angleške letalske patrulje našle noben sovražni odpor. Vsa letala so se vrnila s teh operacij.

V Vzhodni Afriki je neka južnoafriška letalska patrulja v boju s sovražnimi letalskimi letali pri Asmari sestrelila dve letali. Druga letala iste eskadrilje so obstrlevala neko sovražno letališče ter uničila tri letala na tleh in povzročila velik požar v bencinskem skladišču. Južnoafriški bombniki so bombardirali park transportnih vozil pri Asabu. V Kerenu so bili napadeni vojaški objekti in železniške naprave. Vsa angleška letala so se vrnila tudi s teh operacij.

Položaj v Eritreji

Kairo, 7. febr. s. (Reuter) K položaju v Eritreji poročajo, da bodo Italijani, kakor javljajo zadnja poročila, poskusili braniti Keren. Proti Kerenu so bili poslani oddelki

»savojskih grenadirjev« italijanske vojske. Medtem pa se drugi del italijanske vojske, ki je evakuiral Barentu umika po zelo težavni poti skozi gorovje proti Asmari. Zadnja poročila pravijo, da je okoli 10.000 mož te vojske v nevarnosti, da jih Angleži obkolijo in zajamejo. Računajo, da bo kvečjemu polovica posadke iz Barenta mogla dospeti do Asmare.

Kairo, 7. febr. n. (Reuter) V Eritreji postaja položaj za Italijane od ure do ure zmerom bolj resen. Divizija, ki se je umaknila iz Agordata v Keren, je sedaj prejela pomoč Z vsa naglico so poslali v Keren italijanske elitne čete, polk savojških grenadirjev, ki naj bi zastavili nadaljnje angleško prodiranje. Keren je naravna trdnjava. Mesto leži na 1000 m visokem skalnatem hribu in je dokaj dobro utrjeno. Skupine »Blainheim« pa so že pričele besno bombardirati posamezne italijanske postojanke na poljuju Kerenške gore. Letala se spuščajo strmoglavlo na nje, jih zasipajo z bombami in nato še obstrlejujejo s svojimi topi in strojnimi. Poleg tega se v tedi že več baterij angleškega poljskega in težkega motoriziranega topništva razostavilo okrog Keren in ga pričelo intenzivno obstrlejevati.

V gorah med Barentum in Asmaro pa je pričela vsaka generala Platta že obkroževati ostanke italijanske divizije, ki se umikajo po težavnih gorskih poteh proti vzhodu. 1500 Italijanov je bilo tam doslej, že ujetih. Zaplenjeni so bili tudi ducati motornih vozil, ki jih Italijani niso utegnili niti sami uničiti.

Čete, ki prodirajo v sovražno deželo na meji med Eritrejo in Abesinijo v smeri od Umhagarja proti vzhodu, so med tem že prišle v stik z abesinskimi vstaji in prodirajo sedaj v Abesinijo v smeri proti Gondaru, enako kakor oklepni in motorizirani oddelki iz Galabata in Meteme.

V Italijanski Somaliji razvijajo živahno akcijo prednje čete južnoafriške vojske Beles Gugani, ki so ga zavzeli pred 3 dnevi, je skoraj popolnoma razdejana. Angleška letala so s silovitim bombardiranjem strla italijanski odpor, in po kratkem boju na nož, ki je med branitelji zahteval še nekaj žrtve, je bila postojanka v rokah južnih Afričanov. Ti so medtem prodrli že nekaj kilometrov dalje, tako da so sedaj nad 80 km globoko v somalskem ozemlju.

Kairo, 7. febr. n. (CBS.) Z južnega sektorja eritrejske fronte poročajo, da so se italijanske čete, ki se umikajo iz Barentu preko gora proti vzhodu, na nekem križpotju usmerile namesto proti Asmari proti Adi Ugriju, ki leži na veliki cesti iz Asmare v Adis Abebo. Umik italijanskih čet je vedno težavnejši. Na terenu prehaja v angleške roke kar sroti ogromno topov, oklepnih in tovornih avtomobilov ter vse mogoče vojne potrebščine. Tudi število ujetnikov narašča.

Italijanska poročila

Zavzetje Bengazija smatrajo za največji angleški uspeh od pričetka ofenzive dne 9. decembra

Rim, 7. febr. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo danes svoje 245. službeno vojno poročilo, v katerem pravi o bojih v Afriki:

V Cirenajki se je pričela srdita bitka med našimi četami in sovražnimi oddelki v južnem delu bengazijske pokrajine.

V Vzhodni Afriki se nadaljujejo borbe na sektorju pri Kerenu. Na južni fronti so naše hrabre čete odbile napad sovražnika.

Skupine naših letal so bombardirale postojanke sovražnega topništva, čete in avtomobilske kolone. Izbruhnilo je tudi več požarov med zalaganimi strelivi in bencini.

Sovražna letala so napadla Asmaro in nekaj drugih krajev, ne da bi povzročila večje škode. Nad Asmaro so naša letalska letala, ki so takoj reagirala na napad, se-

strelila eno sovražno letalo tipa »Gloucester«. Ena naša letala se ni vrnila na svoje oporišče.

Akcije italijanskih letal

Rim, 7. febr. n. (Stefani). Italijansko letalstvo se je spričo neugodnega vremena tudi včeraj omejilo na intenzivno in razsežno izvidniško poletje nad centralnim Sredozemskim morjem in goričnimi lukami v Cirenajki so italijanska letala odločno napadala sovražne oklepne in motorizirane oddelke ter so jim prizadelo znatne izgube. Lovci so ponovno prisilili skupine sovražnih bombnikov, da so se umik-

nile, ne da bi utegnile napasti italijanske postojanke. Tudi v Vzhodni Afriki so skupine italijanskih bombnikov izvedle celo serijo napadov na sovražne motorizirane oklopne sile ter trenske kolone, tako v Eritreji kakor v Abesiniji.

V Eritreji so bile na področju okrog Kerenu načene baterije sovražnega topništva med katerimi so nastale v zagonu streliva hude eksplozije. V sovražnem zasedu so bila avtomobilna vozila, ki so bila ter zaopažena za motorja. V Abesiniji Keren je bila obkrožena s »Hawker Hurricane«, ki je bilo v letalskem spopadu močno poškodovano.

Lojalnost Abesincev

Adis Abeba, 7. februarja. AA. (Stefani) Iz vseh središč italijanskega imperija prihajajo poročila o patriotizmu in lojalnosti domačinov, ki izražajo vsako priložnost da poudarijo svojo zvestobo in udanost Italiji. Običajna ustanovitve fašistične milice, katero so pred nekaj dnevi proslavili v italijanskem imperiju, je nov dokaz te čustev kajti pri tej priliki so domačini v strnjene vrste sodelovali pri paradi čet v Gondaru in Mogadisciu in izražali svoje navdušenje ob tem, medtem ko je prebivalstvo ponovno polozilo prisogo vdanosti kralju in cesarju in duceju ter zahtevalo da ga vrstijo v bojne vrste, ki se bore za slavo italijanske zastave na njihovem ozemlju.

Nove protiangleške demonstracije v Rimu

Rim, 7. febr. n. (Stefani). Rimski študentje so davi ponovili demonstracije proti

Silen vtis v Angliji

Srdita bitka v južnem delu cirenajške pokrajine Odbit angleški napad v Eritreji

London, 7. febr. n. (Reuter). Nepridržana vest o tako nagli zasedbi Bengazija, glavnega mesta Cirenajke, se je davi bliskovito razširila po vsem Londonu in je povsod izzvala veliko navdušenje. Ni še poteklo niti 60 dni, odkar se je onstran Sidi el Baranija pričela angleška ofenziva, pa so Angleži zasedli vsa Cirenajko. Bengazi je bil najvažnejše italijansko pomorsko oporišče in največje mesto v Cirenajki. Oddaljeno je v zračni črti 650 km od izhodišča angleške ofenzive. Italijani so se umakli iz mesta brez boje tako da je ostalo v glavnem nepoškodovano. Le vojaška skladišča in nekatere pristaniške naprave so razdejane.

Od 9. decembra dalje so se vrstile angleške zmage pri Sidi el Baraniju. Bardija, Tobruku, Derni in Cirenai, največji uspeh pa je bil dosežen sedaj z zavzetjem Bengazija brez prelivanja krvi. V vsej italijanski severni Afriki je pokrajina med Bengazijem in Barco najrodovitnejša zemlja. Bila je sedaj precej gosto naseljena z Italijani, ki so jih posebno v poslednjih letih mnogo pripeljali iz vseh italijanskih pokrajin čez Sredozemsko morje, da bi tako tudi v smislu teorije o prenaseljenosti Italije dokazali potrebo po širjenjskem prostoru izven nje.

Skoraj polovica italijanske severne Afrike je sedaj že pod angleško kontrolo. Tudi poslednje dni so v borbi temo sodelovale vse tri ponce angleških oboroženih sil: vojska letalstva in mornarica. V poslednjih 48 urah so angleški oddelki in motorizirani oddelki prodli kar 100 km dalje od Barce do Bengazija, kar je že samo po sebi lep uspeh. Vso med 200 km dolgo pot od Barce do Bengazija so prebrzele angleške oborožene sile z vsem

Angliji. Spet se jim je pridružila večja množica prebivalstva. V sprevedu so koračali po ulicah, vzvikali Mussoliniju in Hitlerju, nosili razvite zastave Italije in Nemčije ter demonstrirali proti Angležem. Nazadnje so se zbrali pred poslopjem pokrajinskega tajništva stranke. Tajnik jih je nagovoril in prišlo je do novih manifestacij.

Strožje določbe za potovanje v Italijo

Curth, 7. febr. j. (United Press.) Italijanska trgovinska zbornica v Curihu sporoča, da je Italija zaprla italijansko-švicarsko mejo za sleherni tovarni in potniški promet. Razlogi za ta ukrep se ne navajajo.

Rim, 7. febr. s. (Col. B. S.) V italijanskih uradnih krogih označujejo kot povsem netočne vesti, da bi bila Italija odredila zaporo svojih mej z nevtralnimi državami, pač pa izjavljajo, da so italijanske oblasti posreile določbe za vse tujce, ki žele potovati v Italijo. Vsek tujec, ki bo odšel hotel dobiti italijanski vizum, bo moral podati natančneše podatke o svojem potovanju, nego je bilo to običajno doslej.

Italijansko delavstvo za Nemčijo

Rim, 7. febr. n. (CBS.) Dones so bila končana italijansko-nemška pogajanja o namestitvi italijanskega sezonskega delavstva v Nemčiji. Sedaj je v Nemčiji znanih 62.000 italijanskih delavcev. Z novim sporazumom bo omogočena zaenkrat do 200.000 italijanskih delavcev in poljskih delavcev v nemških tovarnah in na veleposelstvih.

renon. In kljub vmesnim borbam in slabemu vremenu v sedmih dneh. Ob strani angleških čet je prodirala kolonijka konica italijanskega generala de Gaulle, prvi barjalon svobodnih francoskih mornaric, oddelki iz Avstralije, Južne Afrike in Nove Zelandije. Število ujetnikov in ool v poslednjih dneh še ni znano. Po dosedanjih podatkih je že nad 110.000 Italijanov in Libijcev v angleškem ujetništvu. »Glej tega je v borbi padel oprost Italijan in še mnogo več, ki je bilo ranjenih. Izgube na angleški strani so znašale doslej okrog 2000 mrtvih in ranjenih. Italijanom je preostalo sedaj v severni Afriki le še glavno mesto vse severnoafriške kolonije Tripolis, ki leži okrog 500 km daleč od Bengazija. Med njima se razprostira široko pušavsko področje, v katerem Italijani nimajo mnogo oporišč za nadaljnjo obrambo. Še pred kratkim je imel maršal G. Gaziani svoj glavni stan v Bengaziju, kamor ga je prestavil iz Tobruka tik pred padcem Bardije.

»Čarobni general«

Kairo, 7. febr. j. (Reuter.) Angleškemu vrhovnemu poveljstvu dodeljen Reuterjev dopisnik Gordon Young poroča: Novač, da je Bengazi padel v angleške roke, je učinkovale na vse kroge v Kairu kakor strela v prazno. Ravno popreje se je v vojaških krogih še trdilo da hriboviti teren zapadno od Derne nudi naprtniku mnogo ugodnih točk za obrambo. Zaradi tega se ni pričakovalo, da bo Bengazi že tako kmalu padel. V Egiptu označujejo po tem uspehu generalitima Wavela splošno za »čarovnika«.

Nairobi, 7. febr. j. (Reuter.) Generalist sir Archibald Wavel je kakor je bilo šele sedaj javljeno, napravil kratko neapovedano inostranjsko potovanje na fronto v Keniji. Donošoval je z letalom in se je nekaj časa mudil v guvernerjevi palači v Nairobiu.

Angleži o možnosti protiakcije

London, 7. febr. s. (Ass. Press.) Prvi komentari k uradnem po oči u zavzetju Bengazija polajunjujejo, da so operacije angleške kopne vojske proti Bengaziju odlično sestavljene iz dveh delov. Ob oboji so od Cirenai prodrli avstralski oddelki v notranjosti pa so naglo napredovale angleške oklopne enote. Te so našle pri čele svoj prodor pri Mekeliju. Angleška službena poročila tega prodora vsa do danes sploh niso omenila, da sovržnik ni bil opozorjen. Vsekakor pa je ravno tem oklopnim enotam pripadla najvažnejša naloga pri zavzetju Bengazija. Ob tem so četno ti oklopni oddelki odrezali Italijanom iz Bengazija tudi umik proti jugu.

Kairo, 7. febr. s. (Reuter) V angleških uradnih krogih poudarjajo, da na padcu Bengazija nimajo Italijani nobene možnosti več, da bi izvedli proti angleški vojski v Libiji učinkovito protiakcijo večjega stila. Protiakcija bi bila sedaj možna samo še iz Tripolisa, ki na je oddaljen skoraj 800 km. Poleg tega je pokrajina med Tripolijem in Cirenajko povsem ne-

Nadaljevanje na 2. strani

kdo je čas bolje izbral in kdo je torej pravilnejše postopal.

Drug značilen primer lahko iščemo pri Japoncih, za katero je izredno važno vprašanje, kdaj lahko nastopi kot vojaški činitelj, ki lahko ovira nastop Zedinjenih držav Severne Amerike. Japonci sami priznavajo, da je to odvisno od zaključka njihove borbe s Kitajci. Vprašanje časa pa igra veliko vlogo tudi v strategiji Zedinjenih držav, ki hočejo svojo omejeno vojno pripravljenost izpopolniti z vojaškim sredstvom pridobitve na času v evropski vojni. Njihova vojaška pomoč Angliji zasleduje namreč povsem konkretne strateške smotre: odstraniti nevarnost od sebe, da bi

bile v primeru angleškega poraza sposobne prevzeti nase breme borbe na dveh oceanskih bojiščih, na Atlantu in Pacifiku. Razumljivo so zato Rooseveltove ponovne izjave, da tvori Anglija »prvi obrambni zid« Zedinjenih držav.

Tudi na sedanjih afriških bojiščih se vrši ostra borba za izrabo časa v strateške namene. Tu se za Angleže, ki so dosegli doslej že pomembne uspehe, postavlja vprašanje, ali jim bo na primer posredno obvladati ves italijanski vzhodnoafriški imperij, še preden bi splošni položaj spremenil na primer zaradi nemško-italijanskih akcij v smeri proti Gibraltarju, Tunisu in drugod. Razen tega se za Anglijo vzporedno po-

stavlja tudi vprašanje, ali bo lahko v tem času organizirala ves svoj imperij za strateške naloge, ki jo še čakajo. Tudi tu se v ozadju vrši borba za čas. Velesili osi bi morali izvajati odlične uspehe, preden bi se to zgodilo, kajti vojaški strokovnjaki sodijo da bi Nemčija in Italija pustili čas neizrabljen, ako bi dopustili, da bi Angleži svoj odpor organizirali povsod in bi poleg enega obrambnega središča (Anglije) ustvarili še nekaj drugih obrambnih središč (dominioni, Zedinjene države Severne Amerike). — V teh primerih se danes po mnenju vojaških piscev kaže pomen »generalu časa« v vojaškem pogledu.

obljudena puščava, prometne zveze pa so izredno težavne.

Informacije, ki prihajajo danes iz Libije, pravijo, da so Italijani v splošnem v zadnjih dveh ali treh dneh nudili zelo malo odpora ter so se stalno umikali. Prodirajoči angleški oddelki so na cesti proti Bengaziju ponovno naleteli na skupine 10 do 100 italijanskih vojakov, ki pa so se vse predale.

Bengazi je štel v mirnem času 65.000 prebivalcev, med njimi 20.000 Italijanov. Mesto je bilo središče vsega življenja v Cirenajki. Razpolaga z več dobrimi letališči, oporiščem za hidroplane ter je središče vseh prometnih zvez v Cirenajki. Pristanišče so Italijani zelo dobro izgra-

dili ter so v to svrhu porabili zadnja leta okrog 100 milijonov din. Ozemlje od Bengazija proti jugu je še približno 150 km daleč rodovitno, nato pa se prične puščava, ki sega vse do Tripolisa.

Anglija pokupila ves egiptski bombaž

Kairo, 7. febr. s. (Ass. Press.) Egiptski ministrski predsednik Husein siri paša je sporočil, da je bil med angleško in egiptsko vlado dosežen sporazum, na podlagi katerega bo Anglija kupila ves letošnji pridelek bombaža v Egiptu. Sedaj se vrše med angleško in egiptsko vlado še pogajanja glede podrobnosti izvedbe tega sporazuma.

Položaj v Albaniji

Grki javljajo popolno zavzetje planine Trebešine

Atene, 7. februarja. n. (CBS). Po najnovejših informacijah z grškega bojišča so Grki sredičse za hudem naskoku zavzeli poslednje najsevernejše vrhove planine Trebešine, s katerih sedaj s svojim topništvom popolnoma obvladajo cesto iz Tepelenja proti Valoni.

Davi so pričeli izvajati močan pritisk na italijanske postojanke zapadno od Tepelenja. Angleška letala so večeraj kljub neugodnemu vremenu hudo bombardirala te postojanke in vrgla z bombami v zrak znatne zaloge streliva italijanskega topni-

štva ter razpršila tudi zbirajoče se italijanske motorizirane oddelke.

Sprito tega smatrajo v Atenah, da je položaj Tepelenja obupen in je morda njegov padec le še vprašanje nekaj dni.

Atene, 7. februarja. AA. (At. ag.) Uradno poročilo št. 103 glavnega stana grške vojske pravi:

Čez dan je bil nekaj topniškega streljanja in delovanja patrol. Poročilo notranjega ministrstva in ministrstva za notranjo varnost pravi, da so sovražna letala brez posebnega uspeha bombardirala neko jadrnico blizu epirske obale.

Atene, 7. febr. s. Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja: Bombniki angleškega vojnega letalstva so izvedli večeraj napade na sovražne vojaške objekte zapadno od Tepelenja in na ozemlju pri Kratu. Bombe so zalede med vojaške zgradbe, lesene šotore in motorna vozila. Napadi so bili izvedeni v zelo slabem vremenu, v ed dežjem in bliskom, vendar so se vsa angleška letala vrnila neškodovana.

Rim, 7. febr. n. (Stefani). V svojem današnjem 245. službenem vojnem poročilu beleži vrhovno poveljstvo o dogodkih v Grčiji:

Na grški fronti ni bilo nobenega dogodka posebnega pomena.

FIS-tekme 1941

Nastop naše vojske

Včeraj so tekmovali vojaške patrole, med katerimi je zmagala švedska pred Nemčijo in Italijo — Jugoslavija je na petem mestu — Finci so odstopili

br— Cortina d' Ampezzo, 7. II.

Šesti dan tekmovalja v okviru letošnjih tekem za svetovno smučarsko prvenstvo je bil določen za tek vojaških patrol, ki je letos že drugič priključen največjim smučarskim prireditvam vsakega leta. Za prireditev je razen med ostalimi občinstvom mnogo zanimanja za ta tek predvsem v vojaških krogih, kar je pokazal tudi današnji obisk v smučarskem stadionu, kjer so se poleg številnih vojaških osebnosti zbrali tudi vsi vojaški atašeji držav, katerih vojaške ekipe so nastopile v tem patrolnem teku.

Proga za to tekmovalje je merila 25,2 km in je vodila na najvišjo točko do 1756 m visoko, v zadnjem delu pri 21 km pa je bilo pripravljeno strelšče, v katerem je morala vsaka patrola v določenem času sestreliti 3 balone. Patrolo so sestavljali za vsako državo po en članik in trije vo-

Na startu, ki je bil ob 9.30, se je javilo vsega 7 patrol, ki so v trinitutnih presledkih odhajale na progo. Pri večeršnjem zrebu so izvele najbolj neugodno številko Nemci, ki so startali kot prvi, za njimi pa so šli na progo Jugoslovenci, Slovaki, Finci, Švedi, Italijani in slednji Švitarji.

Že v prvi četrtini proge — do 6 km — se je pokazalo, katere patrole bodo zasedle najvidnejše mesta. V vodstvu so bili Švedi s časom 32:52, potem pa so sledili Nemci s 34:12, dalje Švitarji s 34:19, Italijani s 34:44, Jugoslovenci s 38:45 in zadnji Slovaki s 41:46. Fincev do te kontrole sploh ni bilo več, kar sta se dva člana moštva že 2 km po startu v nenevarnem smuku zaletela in tako močno poškodovala, da je morala vsa ekipa odstopiti.

V naslednji četrtini proge — do 12 km — ki je imela tudi največji vzpon, se vrstni red najboljših štirih moštev v bistvu ni spremenil. Švedi so povečali svoj naskok pred Nemci za nad 3 minute, medtem ko so Švitarji nekoliko bolj zaostali za njimi. Italijanska patrola je v tem delu proge pokazala veliko vztrajnost in se je švitarjem približala samo še za 4 sekunde razlike.

Tudi na strelšču so patrole prispele v enakem vrstnem redu, vendar z razliko, da so Italijani za malenkost prehiteli Švitarje. Kot prvi so streljali Nemci, ki pa so potrebovali za to preizkušnjo mnogo preveč streliv in časa, tako da so jim za očno približ še eno minuto in 15 sekund kazni. Švedi so bili mnogo boljše, toda tudi njim ni uspelo izpolniti vseh pogojev ter so dobili 15 sekund pribitka. Mnogo navdušenja je bilo na strelšču za italijansko patrolo, ki je streljala kot tretja in kot prva s tremi strelji zadela tri balončke. Enako očitno so se držali tudi Švitarji, medtem ko so Jugoslovenci dobili pri streljanju eno minuto, Slovaki pa celo 2.45 minute pribitka.

V stadion so se začele patrole vračati okoli poldneva, kjer jih je pričakovala večstotna množica. Kot prvi so dosegli cilj Nemci s častnikom Meergansom, toda hitro za njimi so prispeli tudi Švedi, kar je obenem pomenilo, da imajo najboljši čas dneva. Ne dolgo za tem so se burno pozdravljali pojavili Italijani z vodjo Perrenijem, ki je nosil tudi breme svojega vojaka Maurizija, ki je zaradi krčev v želodcu in se težavo dohajal ostalo moštvo. V krajših presledkih so se nato zvrstile še ostale tri patrole švitarjske, jugoslovanske s poročnikom Švigliem in slovaške.

Podrobni izidi (z upoštevanjem prej omenjenih kazenskih točk) so bili naslednji:

1. Švedska 2:13:21, 2. Nemčija 2:20:17, 3. Italija 2:23:25, 4. Švica 2:25:12, 5. Jugoslavija 2:43:38, 6. Slovaška 2:49:22.

Čas, ki ga je dosegla švedska patrola, dozdaj še ni bil zabeležen v enaki konkurenci.

Jutri ob 8.30 bo smučski maraton odn. vztrajnostni tek na 50 km, pri katerem bo nastopilo okrog 50 najboljših dolgočrtašev vse Evrope. Med temi je najmanj 10 severnjakov, o katerih računajo, da bodo jutri na prvem mestu, med favoriti za častna mesta iz Srednje Evrope pa je tudi Jugosloven Franc Smolej.

Pred celjskim praznikom

Snoči so se začele prve svečanosti v okviru I. zleta »lov. smučarjev

Celje, 7. februarja. Celje je danes vse v zastavah v znamenju I. zleta slovenskih smučarjev. Mesto, ki leži pod globoko snežno odejo, je že ves dan nudilo pestro sliko, ki jo dajejo pisane skupine smučarjev iz vseh delov Slovenije, pa tudi iz Zagreba in Beograda. Na skakalnic v Liscach so danes pridno trenirali in dosegli že skoke do 45 m.

Ob 17. je bilo v zletni pisarni žrebanje startnih števil za vsa tekmovalja, za katera se je prijavilo okrog 500 tekmovalcev. Za jutrišnji tek na 18 km je bilo izrebranih 47 števil. Večina vidnejših tekmovalcev je pri tem dobila višje številke, medtem ko so pri žrebanju za smuk, za katera je prijavljenih 78 udeležencev, vsi bolj znani vozači dobili skoraj vse zaporedne najnižje številke.

Ob 19.30 je krenil po mestu dolg spreod, ki so mu na čelu nosili državno zastavo. Za njo je korakala vojaška godba, potem četa vojaštva, gasilec, obvezniki telesne vzgoje, skauti, ter nato dolge vrste smučarjev s smučmi iz vseh predelov Slovenije. Povsod, koder so šli, so množice gledalcev navdušeno pozdravljale sportnike.

Ob 19.50 so se udeleženci postavili v vr-

ste pred svečano razsvetljenim poslopjem mestnega magistrata, okoli njih pa se je zbrala množica ljudi, tako da je bilo na trgu gotovo nad 3000 oseb. Na balkonu mestne hiše so se zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblastev ter predstavniki smučarskih in sportskih organizacij. Zbrane sportnike in občinstvo je nato nagovoril predsednik SZSŠ mr. Zabkar, ki je uvodoma pozdravil zastopnike pokroviteljev zleta, med njimi polkovnika Tomaševića, srežnega načelnika dr. Zobenca in druge, nato pa v klenih besedah obrazložil pomen te velike smučarske in sportske manifestacije. Ko je godba odigrala državno himno, so udeležence zleta pozdravili še mestni župan dr. Voršič, srežki podnačelnik dr. Otrin, predsedniki vseh treh zimskejsportnih združenj iz Ljubljane, Maribora in Jesenice, nakar so se množice polagoma razširile.

Celjski trgovci so z lepo gesto odredili, da bodo jutri zvečer zaradi zleta trgovine zaprli že ob 18. Danes, je prispelo tudi obvestilo, da bodo jutri in v nedeljo smeli na zletnih prireditvah nastopiti vsi celjski srednješolci.

Politika Bolgarije ostane nespremenjena

Sofija, 7. febr. br. (SDA). Danes dopoldne je bila konferenca vladne večine in članov vlade, na kateri sta zunanji minister Popov in ministrski predsednik Filov poročala o zunanjem in notranjem političnem položaju. Zunanji minister Popov se je v svojem ekspoziciji bavil zlasti z odnosi Bolgarije do sosednjih držav. Ministrski predsednik Filov je v svoji govoru poudaril, da ostane notranje politika bolgarske vlade slej ko prej nespremenjena. Uradni komunikacije potrjuje, da so poslanci vladne večine v celoti odobrili notranjo in zunanjo politiko vlade. Sklenjeno je bilo, da se priprave nadaljnja velika zborovanja, na katerih bodo člani vlade in poslanci vladne večine rojasnili narodu politiko vlade ter splošni politični položaj Bolgarije.

Sofija, 7. febr. AA (DNB). Sob anie je izločevalo dopolnilna kredita za vojno ministrstvo v višini 240 milijonov levov. Prav tako je bil sprejet kredit v višini 100 milijonov za elektrifikacijo Bolgarije.

Ujeti francoski inženjerji se vrnejo domov

Pariz, 7. febr. n. (Stefani). Nemške vojaške oblasti so dovolile, da se vsi francoski inženjerji, ki so sedaj v nemškem ujetništvu takoj vrnejo domov, da bi se lahko zapustili pri obnavljanju javnih delih in zasadi in nezasadi Franciji. Ukrep se nanaša na 3200 francoskih oficirjev in vojakov.

Rusko-belgijska trgovinska pogajanja

Bruselj, 7. febr. AA (DNB). V Moskvo je odpravljeno belgijsko gospodarsko zastopstvo, ki se bo s sovjetsko vlado pogajalo za izvoz belgijskih proizvodov v Rusijo in za izvoz sovjetskih proizvodov v Belgijo. Pri posvetih bo navzgor tudi nemški poverjenik za vračanje zunanje trgovine pri nemškem vojskem upravnem vodstvu v Belgiji. V Moskvo bo nato kmalu prišlo še eno zastopstvo gospodarskih strokovnjakov iz Belgije.

Usodne poplave v Turčiji

Carigrad, 7. febr. n. (SDA). Južno vreme je povzročilo v zapadni Turčiji velike poplave, ki so se spremenile v pravo katastrofo za deželo. Nad 400.000 ha zemlje je pod vodo. Mnogo vasi je uničenih. Voda je razdelala na stotine kilometrov cest in porušila celo vrsto mostov. Prebivalstvo celih predelov dežele se je moralo odseliti.

Francoska kriza na vishku

Stanje pogajanj med Vichyjem in Parizom je še vedno nejasno, pričakujejo pa, da bo prišlo do odločitve že v najkrajšem času

New York, 7. febr. p. Ameriški listi razpravljajo o francosko-nemških odnosih in prihajajo do zaključka, da se kriza, ki je nastala za neje dni, naglo blizu vračun. Izjava admirala Darlana o nedotakljivosti vojne mornarice, njegov obisk v Parizu, današnja seja francoske vlade, nemški protesti proti pooblastitvam, ki jih je dobil general Weygand, neprijetno stališče vichyjske vlade proti stranki narodne vloge, ki je bila organizirana v Parizu, napadi nemških radijskih postaj na Petainovo vlado in ostro pisanje pariskega tiska proti vladi v Vichyju, vse to je izvalo v Washingtonu največjo pozornost.

Ameriški uradni krogi budno spremljajo nadaljnji razvoj dogodkov. Očitno je, da po mnenju Nemcev položaj, ki je nastal v Franciji po sklenitvi premirja, ni več zadovoljiv, ker želi Nemčija dejansko podporo Francije, da bi mogla za vsako ceno premagati Anglijo. V Washingtonu so prepričani, da dela Laval z vsemi silami na to, da bi dobila Nemčija v Franciji tako zaslombo, da bi mogla izvesti uspešen udar proti Angliji v Sredozemlju in s tem rešiti položaj, ki je nastal po italijanskih porazih v severni Afriki. Nobenega dvoma ni, da bi Laval, če bi prišel na oblast, prepustil Nemcem vse francosko vojno brodogradnjo, ki bi v tem primeru utegnili igrati odločilno vlogo.

Berlin, 7. febr. s. (Col. B. S.) Agencija »International News Service« javlja, da zahtevata Nemčija in Italija od francoske pogajanj, ki so pravkar v teku v Parizu, oustopitev francoskega vojnega brodogradnjo in oporišče za italijansko vojno mornarico, kakor tudi oustopitev dela francoskih kolonij Italiji. Po informacijah, ki so dosepele v Bern, izvaja Nemčija močan pritisk na maršala Petaina, da bi te zahteve sprejel. Prav tako poroča agencija, da je Laval dal nemški vadi besedo, da bo izročil francosko vojno brodogradnjo Nemcem, čim pride na oblast.

Smatljajo, da je snočni govor generala Weyganda preko alžirskih radija, v katerem je izjavil, da niso v teku nobena pogajanja glede zasedbe Bizerte po nemški vojski ali glede prepustitve Bizerte Nemčiji, v zvezi s poročilom »International News Service« opozarjajo, da je bila vsebina Weygandovega govora, četavno je Weygand sam dejal, da govori v imenu francoske vlade, objavljena v Vichyju šele danes.

Admiral Darlan še v Parizu

Vieny, 7. febr. o. Associated Press poroča, da je povsem gotovo, da je maršal Petain odklonil naj bi dobil Laval v francoski vladni položaj, kakršnega je zadržal v Admiral Darlan bo ostal v Parizu še tri, ker bo nadaljeval važna pogajanja z nemškimi in francoskimi predstavniki.

Kompromis že dosežen?

Budimpešta, 7. febr. p. List »Pest« poroča, da bo verjetno še noč objavljena lista nove francoske vlade. Včeraj so vsi člani Petainove vlade ponudili svojo ostavko, da bi tako olajšali pogajanja z Lavalom in omogočili sestavo nove vlade. Po zadnjih poročilih, ki so prispela iz Vichya, je prišlo do kompromisa in bosta v novi vladi Laval in Baudoin. Po nepotrjenih vesteh je maršal Petain baje pristal tudi na to, da prepusti Nemčiji nekatere južnoffrancoske luke, ki bi služile Nemcem za oporišča v borbi proti Angležem v Sredozemlju, pač pa je vztrajal Petain pri svojem prvotnem stališču, da francoska vojska in francoska mornarica ne bosta več sodelovali v vojni, ki je za Francijo s sklenitvijo premirja končana. V Vichyju upajo, da bo Pariz s tem zadovoljen, ker bo na ta način prišel do izraza vpliv pariske skupine v vladi. Ureditve vseh drugih vprašanj je bila odložena za poznejši čas. List pa prištevja svojim informacijam, da jih je treba sprejeti z rezervno, ker doslej niso potrjene še z nobene strani.

Amerika proti Lavalu

New York, 7. febr. j. (AFT). Znamo francoski publicist Pertinax objavlja naslednje informacije:

Maršal Petain je danes sprejel ameriškega poslanika v Vichyju, admirala Leahya, s katerim je imel dolgotrajen razgovor. Vsebinske razgovora ni znana, ve pa se, da je bil Leahy minuli terek pri zunanjem ministru Flandinu in da je ta sestanek nedvomno izkoristil za tolačenje ameriškega službenega mnenja k razvoju političnega položaja v Franciji.

V Ameriko so prispeli tudi že vesti o postopnem prihajanju nemških čet v Tunis, Alžir in Maroko. Vsa ta dejstva nikakor niso takšne narave, da bi lahko uspevale skrb zaradi bodoče usode Francije, marveč

le še bolj zaostrojujejo pesimizem Američanov glede bodoče vloge, ki jo namerava igrati Francija v sporu med državama osi in Velike Britanije.

Na merodajnem mestu v Ameriki naglašajo, da si bo ohranila Francija ameriško zaslombo vse dotlej, dokler Laval ne bo prišel v Francijo na oblast. Če pa bi ruviš podpredsednik francoske vlade spet prišel v Vichy med svoje ministrske tovariše s polnomočji, kakršne je imel pred svojo odsolitvijo, je jasno, da bi postala izprememba v odnosih med Washingtonom in Vichyjem neizogibna. V tem primeru je zelo verjetno, da bi se morala vsa pogajanja med Francijo in Zedinjenimi državami, ki so zdaj v teku, prekiniti. Kakor je znano obravnavajo ta pogajanja važen predmet

prehrane nezasedenega dela Francije in severne Afrike. Vsekakor bi to pomenilo za Francijo silno hud udarec.

Alžir, 7. febr. n. (SDA.) Tu je danes general Weygand podal v imenu francoske vlade v Vichyju izjavo, v kateri je odločno demantiral vesti o možnosti, da bi se pričela kakšna nemška akcija preko Bizerte v Tunisu.

Nemška gospodarska delegacija v Vichyju

Vichy, 7. febr. s. (Ass. Press.) Po informacijah iz francoskih uradnih krogov prispe semkaj v kratkem nemška gospodarska delegacija, ki se bo pogajala s francoskimi predstavniki o razvoju nemško-francoskih gospodarskih odnosov.

Mirovna pogajanja med Francijo in Siamom

Otvoritvena seja je bila večeraj popoldne v navzočnosti japonskega zunanjega ministra v Tokiu

Tokio, 7. febr. j. (DNB.) Včeraj sta prispeli semkaj delegaciji Francoske Indokine in Siamu, ki se bosta skupaj z japonskim pooblaščenim udeleževali mirovni pogajanj.

Danes dopoldne so se v stanovanju zunanjega ministra Macuoke, v palači japonskega zunanjega ministrstva sestali vodje siamske, francoske in indokineške delegacije ter so pod predsedstvom zunanjega ministra Macuoke privikrat izmenjali svoje misli in predloge, da se še pred otvoritvijo mirovne konference dočeti dnevni red, kakor tudi vse druge potrebne formalnosti. Oficijelna otvoritev mirovne konference je bila danes ob 4. pop. v uradnih prostorih predsednika japonske vlade kneza Konoja.

V japonskih političnih krogih vlada za mirovno konferenco živo zanimanje. Poseben pomen ji pripisujejo zaradi tega, ker je to pot prvokrat v zgodovini, da Ja-

ponska posreduje v sporu med dvema drugima državama.

Hanoi, 7. febr. s. (Col. B. S.) Tukajšnji inozemski opazovalci ugotavljajo, da so Japonci podvojili svoje vojaške posadke v Hanoi in severnem delu Indokine. Mislijo, da je japonskega vojaštva v Indokini sedaj že več nego dovoljuje japonsko-francoska pogodba. Japonci imajo na dveh letališčih pri Hanoi tudi zelo veliko število letal, med njimi tudi bombnike.

Japonska vojska, ki operira na kopnem v bližini Hongkonga z namenom, da preseka vse zveze med angleško kolonijo in kitajskim ozemljem, se je danes že na 15 km približala Večauu. V Hongkong prihajajo številni kitajski begunci, ki beže pred Japonci. Kitajske čete nudijo Japoncem močan odpor in pošiljajo na bojišče ojačenja. V akcijo so stonili na japonski strani številna letala, ki bombardirajo kitajske postojanke.

Letalska vojna na zapadu

Slabo vreme še vedno ovira obsežnejše akcije

Berlin, 7. febr. n. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

Neka podmornica je potopila dve sovražni oboroženi tovorni ladiji z 12.000 tonami. Na vzhodni obali Anglije je nekemu brzemu čolnu uspelo potopiti neki obalni parnik.

Letalske sile so bile kljub slabim vremenskim prilikam na izvidniških poletih nad morji okrog Anglije ter so mirale britanske luke.

Na Sredozemskem morju so boina letala napadla vojaške naprave na otoku Malte.

Sovražna letala so poskušala večeraj v večernih in nočnih urah posamič prodrati nad zasedeno ozemlje ob obali Rokavskega prelama. Le v nekem pristanišču mestu so zažigalne bombe povzročile nekaj manjših požarov. Ki pa jih je moralo civilno prebivalstvo naglo opustiti. Protiletalsko topništvo je pri tem sešlo eno bojno letalo tipa »Armstrong Vulture«. Drugo letalo je bilo pritrjeno k pristanku. Njegova posadka je bila ujeta.

London, 7. febr. j. (Ass. Press.) Jutranji angleški službeni komunikacijski letala so došla do petek v Angliji spet povsem mirno in da so le v zračnih večernih urah posamezna nemška letala preletela nekatera mesta v južnem Walesu ter industrijsko področje zapadne Anglije. Nemška letala nikjer niso metala bomb. London je imel v zadnjih 18 dnevih že svojo 14. mirno noč. Dasi se bile vremenske prilike v pretekli noči dokaj neugodne za letalske napade v večjem obsegu, vendar to ni moglo biti edini vzrok za izostanek nemškega letalskega obiska, ker je bilo nasprotno angleško letalstvo preteklo noč zopet aktivno nad zasedenimi pokrajinami.

Angleški napad na invazijske luke

London, 7. febr. j. (Reuter). Angleško letalstvo je v noči od četrtka na petek izvršilo spet obsežne in učinkovite napade na invazijske luke v zasednem delu Francije. Poročilo letalskega ministrstva

o teh akcijah pravi, da so an letala letala navzile slabemu vremenu ob kala luke Dunkerque, Dieppe, Calais in Fecamps. Vrela so veliko število rušilnih bomb na tamkajšnje dake in pristaniške naprave. V Dunkerqueu so angleška letala orvenstveno bombardirala dake in razne pristaniške naprave, na katerih so i bruhnilo zelo veliki požari. Več bomb je eksploziralo tudi med ladijami v luki. V Fecampsu so bile vržene bombe na železniško postajo, kjer je bila povzročena znatna škoda. V Calaisu so bombe zadle skladišča, ki so jih več porušila. Z vseh teh pletov se samo eno angleško letalo ni vrnilo.

London, 7. febr. s. (Ass. Press.) Angleški letalski komodor G. dard je v uradnanju v angleškem radiu snoči sporočil, da so Angleži od petletja dalje sestrelili 140 nemških bombnikov. Večino izmed njih je sestrelili protiletalsko topništvo. V zadnjih dveh mesecih so Angleži sestrelili skupno 480 sovražnih letal od česar pa odobde 360 letal na obratne v Sredozemlju. Angleško letalstvo izhube v tem času so bile trikrat manjše. Po napadih na Malto so izuubili Nemci zadnje čare 40 letal, večinoma stomovalcev. Angleže je v tem času stala obramba Malte samo dva lovska aparata.

Vsi francoski ujetniki v Švici izpuščeni

Vichy, 7. februarja AA (DNB). Včeraj so zapustili Švico zadnji francoski vojaški, ki so bili internirani v Švici, kamor so se svojčas umaknili.

Kalinin — Roosevelt

Moskva, 7. febr. AA (Tass). Preds dnk predsedstva vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Kalinin je poslal predsedniku Rooseveltu telebrzojavko: Ko tretniti stopate na čelo Zedinjenih držav, vam sporčam najiskrenejše čestitke in moje najlepše želje vam osebo in za prespeh ljudstva v Zedinjenih državah.

Predsednik Roosevelt je odgovoril: Zelo cenim vaše čestitke, ki mi je bila poslana ob moji izvolitvi za predsednika Zedinjenih držav. Srečen sem da vam lahko izrazim svoje najlepše želje.

Dr. Vel. Deželić st. †

Zagreb, 7. febr. o. Davi je umrl v Zagrebu v 77. letu starosti znani hrvatski književnik in kulturni delavec, ravnatelj vseučiliške knjižnice v p. dr. Velimir Deželić st.

V mladosti je pokojnik s svojimi tovariši osnoval tajni klub »Osvetnik«, ki je povzročil mnogo skrbi zloglasnemu banu Kuhenu Hedervaryju. Pokojnik dr. Deželić je ustanovil v Zagrebu ljudsko knjižnico in ljudsko vseučilišče. Organiziral in uredil je mestno knjižnico v Zagrebu ter je bil njen prvi direktor. Bil je odbornik Matice Hrvatske, Društva hrvatskih književnikov in mnogih drugih kulturnih ter dobrodelnih društev. Ustanovil je tudi društvo »Bratov hrvatskega zmaja«.

Dr. Velimir Deželić st. je mnogo delal na književnem področju. Napisal je šest knjig pesmi in 11 zgodovinskih romanov, v njih je opisoval največ obdobje hrvatskih vladarjev. Prav tako, je napisal celo vrsto razprav, monografij in življenjepisov, izmed katerih je najvažnejša biografija Zrnjskih in Frankopanov ter življenjepis Ivana Frana Gudulića in dr. Ljudevika Gaja. Pokojnik zapušta vdovo in devet otrok, izmed katerih so nekateri prav tako znani kulturni delavci.

Pogreb bo v nedeljo 9. t. m. dopoldne iz mrtvašnice na Mirogoju.

Izmišljena vest o ustavitvi »Kosova«

Beograd, 7. febr. Obveščeni smo, da je bila v nekem tisku objavljena novica, češ da je neka angleška podmornica ustavila naš parnik »Kosovo« v naših teritorialnih vodah. Ta novica je brez vsake podlage.

Preiskava o eksploziji v zagrebškem angleškem klubu

Zagreb, 7. febr. o. Preiskava policije zaradi eksplozije v angleškem klubu se vodi pospešeno ter upajo političski organi, da bodo krivci izsledeni.

Zdravstveno stanje inž. Nade Schwarz, ki je postala žrtev eksplozije, se je nekoliko zboljšalo ter menijo zdravniki, da jo bodo ohranili pri življenju. Nesrečni ženi še niso sporočili, da so ji odrezali obe nozi.

Zemunska vremenska napoved: Polagoma se bo zjasnilo od severa in severozapada. V južni polovici države, kjer utegne še snežiti, bo po večini oblačno vreme. Po noči precej hud mraz.

Naši kraji in ljudje

Težave dolenskih vinogradnikov Po nesrečni vinski letini naj bo galica poceni

Raka pri Krškem, 7. februarja
Naši dolenski vinogradniki s strahom gledajo v bodočnost. Te dni že zbirajo kmetijske podružnice naroda za modro galico in pobirajo preplačilo po 7 din za kg. ostanek pa se plača ob delitvi. In kakor se čuje, bo cena po 10 din za kg. Na tisoče je vinogradnikov, ki tega ne zmorejo. Nimajo denarja niti za prehrano, ker je morelo po veliki večini dolupoveti. Tudi mnogi galice, je vinogradniki potrebna kakor so za hrano. Brez galice bi ne prideli prav nič vina in vinogradi bi se po dveh letih brez skoplenja uničili. Minulo leto je bilo za vinogradnika katastrofalno. Mnogo jih ni pridelo nič vina za predati, nekateri pa prav malo. Ker je vinogradi glavni dohodek pretežno večini dolenskih kmetov, veda po dolenskih vinogradnih držih leres hudo pomanjkanje. Res je dobilo vino dobro ceno, toda v primeru z drugimi življenjskimi oblačilimi in industrijskimi potrebščinami se sorazmerno ne dosti dvignilo. Kaj namaga če bi bil liter vina tudi po 100 din, ki ga v pretežni večini kmetije nimajo, ali pa le prav malo.

Po žitornih krajih ali življenjskih oblačilih ter po lesnih sredstvih kroži med prebivalstvom več denarja, da si ljudje lažje nabavijo gospodarskih potrebščin a kljub dražini plačajo bolj točno davke in odplačujejo dolge. Vinogradniki so pa zaradi v stisko po eni strani morajo zaradi dražine več trošiti za gospodarske potrebe, po drugi strani so zaradi slabe letine dobili odplačevali. Ako ne bodo oblasti prisilile sramotno in zadolženim posojilcem na pomoč vsaj pri nabavi modre galice, je nevarnost da je ne bodo mogli naročiti in tako se prihodnje jesen ostane-

jo brez dohodkov. Obstanek bo ogrožen tisočim rodbinam. Če bi letos spričo tako dobre vinske cene imel naš vinogradnik vsaj srednjo vinski letino, bi si kaj opomel, tako bo pa uprugačenih mnogo pridnih vinogradnikov zlasti takih s številno družino. Visoka cena modre galice se bo boje ravnala po ceni vina toda to ni opravičljivo, ker vinska cena prav gotovo ni poskočila zaradi večjega denarnega obtoka ali zaradi, voinih razmer v Evropi, marveč zaradi katastrofalno slabega vinskega pridelka. Mnogi vinogradniki, ki potrebujejo po 100 kg. galice, so bodo naročili le po 50 kg. Seločine je pa znano: kdor z galico štedi, bo imel jeseni pičel pridelok. Ali ni v interesu države in banovine da vinogradnik pridelava čim večjo količino vina? Saj država, banovina na tudi občine črpa jo velik vsi dohodkov baš od vina v obliki trošarin. Noben predelek ni tako obdavčen. Večkrat se čuje da je vino lukzuz in kar se na vino naloži da je prostovoljni davek. Res je vino lukzuz za one, ki ga za polno oblačilo mizo pije, toda za nas vinograde je mizo polje, težka borba za gospodarski obstoj.

Vinogradniki prosimo naj odločujoči činitelj upošteva naše obupne razmere in dajajo nabavo modre galice bodisi po znižani ceni ali da bi jo vinogradniki plačali v jeseni, ker upajo na boljšo letino, če ni sni letošnja pozeba uničila trtnih očes. Dolenski vinogradniki se nadejamo, da bomo v upravičenih zahtevah našli pri oblastih razumevanje tem bolj, ker v enakih razmerah tudi bizelski, haloški, ljuto-merski in belokranjski vinogradniki, ki se bodo pridružili našim zahtevam.

Dolenski vinogradniki.

Po razočaranju v domovini — spoznanje v tujini

Porečen epilog nesrečne turneje „Zorašev“ iz Chicaga

Split, 7. februarja
Splitski »Narodni list« prima dopis iz Chicaga, v katerem je nekoliko občutneje poudarjen primer iz naših nedavnih in davnih razmer. V Chicagu so sredi decembra imeli naši člji rojaki skupno večerjo, pri kateri je izgovoril Bogdan Radica. Govor je ponatnil čisto »Jugoslovenski Glasnik«, ki je podčrtal zlasti pomenke. »Vsak Hrvat v domovini dobro ve, da mu ni drugača obetanka, kakor v ljubljani in sodelovanju s krvnimi brati Srbi in Slovenci. Hrvatu ni obetanka izven meja Jugoslavije, kjer so zbrani v Srbi in Slovenci, služijo svojim koristim, ne pa tujim gospodarskim.«

Dopisnik pravi: Boležimo te poudarke z našo zaro, ker so bili sprejeti od pristojnih članov pevskega društva »Zora« v

Chicagu z ogromnim zadovoljstvom in lahko rečemo, s srečo. To je v ostalem popolnoma jasno in razumljivo za naše ljudi, ki žive na tujem. Oni gledajo z drugimi očmi na Jugoslavijo kakor razni črnoliti agenti. Navajamo pa ta dogodek zaradi naslednje opombe: Pred tremi leti je čisto pevska družba »Zora« sklenila obiskati staro domovino. Obiskati je namenavala vsa večja hrvatska mesta, potem Sarajevo, Beograd, Skopje in Ljubljano. Da bi se turneja omogočila, je naše poslanstvo v Washingtonu prispevalo 3600 dolarjev, polpore pa so dala tudi razna srbska pevska društva, s katerimi je »Zora« bila vedno v dobrih odnosih, in podprli so jo tudi nekateri Srbi iz Chicaga. Treba je prazdati, da se hrvatska, srbska in slovenska društva v Ameriki bratsko skladajo. Ko pa je »Zora« prispela v Zagreb, je padla v kletke hrvatskih ekskluzivnih elementov, ki so ji stavili nož pod vrat: da mora obiskati samo ona mesta, katera ji oni dočijo; ako pa pojde v Srbijo in Slovenijo, bodo nad njo proglašili hrvatski bojkot. Zoraši so prispeh v domovino samo kot kulturno, hrvatsko društvo, tu pa so ga zasedli maibni političari. Ko je bila turneja po hrvatskih mestih končana, je vodja Iven Jakopič pod pritiskom ekskluzivistov odpovedal vagon, ki je bil dan »Zori« na razpolago. Torej so se Zoraši spili med seboj čutili so se izigrane in ovrmočene in kjerkoli so nastopili, so bili kakor politi v vodo. Ko so se vrnili v Ameriko, je nastal pravosti škandal — prepis, polemike po listih, medsebojne tožbe in tožarjenja pri sodišču. Najstarejše in najuglednejše hrvatsko pevsko društvo v Zedinjenih državah se je znašlo ovrmočeno pred vsem svojimi člani, znašlo se je pred razsulom. Steri člani so vendar napeli vse sile, da se društvu rešijo obstanek. Odstanili so z vodstva vse upravitelje, ki so bili v domovini in se zapisali v kroniko društva, da je »Zora« imea najbolj črne dni, ko je bila na obisku v »stari, drugi domovini« — dni, ki bi ji morali biti najsvetlejši...

Chicaško hrvatsko pevsko društvo »Zora« spet deluje, toda precej časa bo poteklo, da bo spet tisto, kar je bilo. A oni,

ki so jo v dragi domovini tako izigrali in z njo kovali sebični politični kapital? Njim je »Zora« prav toliko mar, kakor prej, preden je prišla v domovino. Ampak stari čas

Javni nameščenci in upokojenci ponovno prosijo za zvišanje svojih prejemkov

Ljubljana, 7. februarja

Pred dnevi so poslali javni nameščenci in upokojenci potom svojih organizacij ministrskemu predsedniku, ministrskemu podpredsedniku banu dravske banovine in ministru financ naslednje spomenice:

»V spomenici z dne 14. oktobra preteklega leta smo opozorili na obupen gnotni položaj, v katerem se nahajamo vsi javni uslužbeni in upokojenci vseh strok in položajev spriču ogromnega porasta cen tudi najneobhojnejših življenjskih potrebščin. Od jeseni leta 1935, ko so padli naši prejemki pod eksistencijski minimum, pa do oktobra 1940. so se cene živil in drugih potrebščin dvignile tudi za 90%, dočim so bili z uredb o izrednih doličah v septembru preteklega leta prejemki državnim uslužbenecem vključno V. položajne skupine zvišani le za 3 do 12%. Ostali uslužbeni, dalje vsi uslužbeni finančne kontrole in državni upokojenci pa sploh niso prejeli ničesar, četudi so se zanje prav tako poslabšali življenjski pogoji.

Zaradi tega smo v svoji zadnji spomenici postavili zahtevo, da se s posegom državne uprave prepreči nadaljnje naraščanje cen, da se povečajo prejemki vseh državnih uslužbenec in upokojencev na eksistencijski minimum pri čemer naj se izravna vse razlike med prejemki posrednih strok aktivnih in upokojenih državnih uslužbenec in da se tako aktivnim kakor upokojenim uslužbenec priznajo za žene in otroke doličade v toliki višini, da se družinam ne bo več treba boriti s pomanjkanjem in oedo.

Vse te naše zahteve so bile tako skromne in tako upravičene, da smo z gotovostjo pričakovali njih sprejetje v polnem obsegu. To pa se ni zgodilo. V mesecu novembru leta 1939 je bila sicer izdana nova uredba o izrednih doličadah za aktivne in upokojence državne uslužbenec, ki pa aktivnim uslužbenecem ni pomenila prav nič, upokojencem pa je v prejemkih le deloma približala aktivnim uslužbenecem.

V vsem tem času so cene življenjskim potrebščinam tudi dalje neprestano naraščale in še naraščajo. Porast cen nekaterih življenjskih potrebščin je povzročila s povišanjem državne trošarine, skupnega splošnega davka za poslovni promet ter železniške prevozne tarife, država sama, kar pomeni za nas in tretnko znižanje naših prejemkov. Poleg tega je država

vedno postavlja stvari na svoje mesto. Oni Zoraši, ki so bili, četudi proti svoji volji, sredstvo zagrebških meščev, zdaj vabijo na večerjo Bogdana Radica in s pravim zadovoljstvom poslušajo, da je Hrvatska v Jugoslaviji našla svojo srečo in da Hrvatu ni obetanka izven meja Jugoslavije. Oni meščev kaže v Zadrebju so tako prejeli svoje plačilo.

tudi na drug način, z zvišanjem davkov in taks, poskrbela za dvig svojih dohodkov, dočim so ostali prejemki še dalje isti.

Državni uslužbeni in upokojenci dobro razumejo položaj, v katerem se država nahaja spriču vsobče zunanje politične napetosti in smo brez dvoma prvi, ki smo voljni doprinasati zanj tudi najtežje žrtve. Smatramo pa, da je prvi pogoj za to, da ostanemo s svojimi družinami za te žrtve psihično in fizično sposobni. Naša sposobnost pa zaradi vsestranskega pomanjkanja, pritrgovanja in skrbri za obstanek, ki so se kot odraz siromaštva naselili v naše vrste in v naše družine, še danes močno popuša.

Razmere v katerih živimo, terjajo neodložljivo pomoč, ki pa bo uspešna le tedaj, če se naši osebni in skupni družinski prejemki resnično dvignejo na eksistencijski minimum. Zato danes ponovno dvigamo svoj glas na vse odločujoče činitelje, pričarji, da naš klic ne bo ostal brez odziva.

Spomenico so podpisale naslednje organizacije:

Jugoslovensko učiteljsko združenje sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, Društvo železniških upokojencev v dravski banovini s sedežem v Ljubljani, Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, Združenje davčnih uradnikov kraljevine Jugoslavije poverništvo Ljubljana, Uduženje državnih činovnika računske struke kraljevine Jugoslavije počinodbor v Ljubljani, Stručno uduženje masinodvoja drž. železnica i brodova oblasna uprava Ljubljana, Društvo sodno-administrativnega osebja kraljevine Jugoslavije sekcija Ljubljana, Jugoslovensko profesorsko društvo ljubljanska sekcija, Združenje učiteljskega meščanskih šol kraljevine Jugoslavije sekcija za dravsko banovino, Združenje gledaliških igralcev, sekcija Ljubljana, Uduženje zemljiško-knjižnih činovnika kraljevine Jugoslavije v Zagrebu sekcija Ljubljana, Društvo solnikov kraljevine Jugoslavije sekcija Ljubljana, Združenje uradnikov P. T. T. stroke kraljevine Jugoslavije dravska sekcija Ljubljana, Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani, Uduženje jugoslovenskih narodnih železnkarjev in brodarjev oblastni odbor Ljubljana.

Primer junaštva srbskih četnikov

Od 25 mož sta ostala pri življenju le dva

V četniških bojih v Južni Srbiji so četniki pokazali toliko junaštva, da se je njihovo ime proslavilo v vseh teh krajih. Objavljamo po beograjskem »Vremenu« svetel primer junaštva iz bitke na Čelopeku pred 25 leti.

Ko je vojvoda Kosta Pečanec zbelež, je Skopja Črna gora ostala brez svoje čete. Zato je d bil vojvoda Vasa Trbić povzel, naj s svojo četo preide čez Vardar in se združi s četo, ki jo je vodil vojvoda Gligor. Ker je bil Vardar tedaj zelo narasel, vsi metovi in prehodi pa so bili dobro zastraženi, se je vojvoda Trbić umaknil v kumanjski okraj, kjer se mu je zdelo, da bo pred turkami preživetjem najbolj varan. Tedaj je bil v kumanovskem okraju vojvoda Emilo Miljutinović s svojo četo in tudi on je dobil navodilo, naj gre s svojo četo v Skopsko Črno goro in tam nadaljuje delo vojvode Pečanca.

Vojvoda Emilo je zvedel, da se nahaja Vasilje Trbić s svojo četo pri Kozjaku in mu je po s'u sporočil dan šestinka. 5. februarja sta se dogovorila, da bosta četi naslednji dan krenili na odredena jima mesta. Rečeno, storjeno, 7. februarja sta do smrti utrjeni četi prispeli do znojča Čelopeka. Četniki so se nastanili po hišah svojih prijateljev. Vojvoda Emilo je z 10 tovariši bil v eni hiši, vojvoda Trbić z nekaj svojimi tovariši v drugi, 25 četnikov pa je vodil in nastanil Rista Popović.

V tem času je šla skupina turških vojakov v sosednjo vas po drva. Vodja patro-

le je šel prav v hišo, v kateri so se odpočivali vojvoda Emilo in njegovi tovariši. Medtem ko so se turški vojaki gledi, je hotel vojla v sobo, kjer so bili četniki. Ker je bila soba zaklenjena, je takoj zasumil, da nekaj ni v redu. Šel je iz hiše in pogledal skozi okno v sobo. Stekel je od okna in zaklical: »Komite« ter s tem opozoril turške vojake. Takoj se je začelo streljanje, vojvoda Emilo se je s svojimi tovariši srečno umaknil iz hiše, zaradi goste megle in ker so bili turški vojaki obveščeni o četnikih, se vojvode med seboj niso mogli dogovoriti, kam se bodo umaknili in kako branili.

Misel, da bo najbolje storil, je Rista Popović s tovariši odšel na čelopeške višine. Ko se je opredne dvignila megla, so četniki zagledali po okoliških hribih polno turških uniform in beih armavskih pokrival. Videč, da so z vseh strani obkoljeni, so se četniki razdelili v dve skupini. Ena naj bi se borila s Turki, druga pa z Arnavti. Sleđnji so napadali ne oziraje se na veliko število mrtvih. Približali so se jim že na 70 do 80 metrov, a četniki se niso umaknili. Zasuli so jih z bombami in napravili med njimi pravo opustošenje. Borba je bila na višku. Turkom je stalno prihajala pomoč, medtem ko je bilo četnikov vedno manj. Drug za drugim so umirali juna ke smrti. Videč, da so samo še trije, od katerih sta bila dva že težko ranjena, so sklenili, da se skušajo umakniti, ker jim je zmanjkalo municije za puške. Uničili

Zoper nevarnosti
infekcije skozi
ustno duplino
poskusite
okusane

**FINACOTIN
PASTILE**

Dobivajo se v
vseh lekarnah.
Cena malega zav-
itka din 8.—, veli-
kega zavitka din 16.—.
Ogl. reg. S. br. 15510 27/5. 1939

so svoje orožje in potegnili revolverje. Z njimi in z bombami so se v megli utrlji pot skozi sovražnikove vrste. Pri tem pa je padel vodja četnikov Rista Popović, tako da sta se rešila le dva.

Padla je noč. Končana je bila bitka na Čelopeku. 22 mladih življenj je bilo položenih na oltar svobode.

Prvi črnogorski — doktor čiste filozofije

V četrtke dopoldne je na univerzi kralja Aleksandra položil izpit za doktorja čiste filozofije g. Milan Rakočević, naš novinarski tovariš dopisnik beograjske »Pravde«. Doktoriral je na podlagi disertacije »Njegoseva etika čojstva« a izpitno komisijo so tvorili dekan filozofske fakultete dr. Melik ter profesorji dr. Veber, dr. Zupančič in dr. Ramovš.

Tovariš Rakočević je naš javnosti po svojem delu zadosti znan, da nam ga ni treba še posebej predstavljati. Ko prvi izmed srbskih novinarjev, ki jih je zaneslo

med nas, je začel sistematsko propagirati slovensko kulturo v beograjskem tisku. V »Pravdi« stalno objavlja članke o naših kulturnih vpraenjih, prinaša ankete in razgovore z našimi kulturnimi delavci ter objavlja prevode naših najboljših avtorjev. Lani je uredil posebno slovensko število sarajevskega »Pregleda«, zdaj pa pripravila med drugim »Antologijo moderne slovenske poezije« v svoji preprečitvi. To bo prva knjiga te vrste, ki bo brate Srbe in Hrvate seznanila z našo poezijo. — Milan Rakočević je prvi Črnogorec, ki se je posvetil čisti filozofiji, in prvi črnogorski doktor čiste filozofije. Dolga leta živi med nami in je polagoma povsem zrasel z našimi običaji in našimi ljudmi. Njegova razprava o velikem črnogorskem pesniku in filozofu Njegošu »Črnogorski prometeji«, ki je nedavno izšla v Ljubljani, je pri domači in tuji kritiki nalceta na splošno priznana.

Tovarišu Rakočeviću, ki bo prihodnji teden promoviran, iskreno čestitamo k doseženemu uspehu!

**FRANZ JOSEF
GRENCICA**

REL. S. BR. 22365. 100 18-IX 1940

Kulturni pregled

Jubilej F. S. Finžgarja

Slovenski kultura se spominja danes s priznanjem in hvalečnostjo sedemdesetletnice pisatelja Franca S. Finžgarja. V ljubljanskem Narodnem gledališču bo dreval predstava njegove znane drame »Razvalina življenja«, ki naj tudi širše gledališko občinstvo zbliža s pomenljivim življenjskim jubilejem avtorja uspešnih ljudskih iger in epičnega oblikovalca slovenskega kmeta in sploh slovenskega življenja.

Finžgar je v »Obiskih« Izidorja Cankarja dobro povedal, da med ljudstvom in inteligenco ne sme bit prepada. Vse njegovo delo je zraslo v znamenju prizadevanja, da bi približal literaturo ljudstvu in ljudstvo njegovim intelektualnim slojem. V tem pogledu so bile vrnar programatske njegove besede, ki jih je treba navajati vedno znova: »Največja umetnost je pisati za ljudstvo in inteligenco hkrati. Knjige, ki jih uživa ljudstvo in inteligenca z enkim veseljem, so najboljše, ker jih je kdaj človek napisal.« Vsa kda bo moral priznati, da je med snovi F. S. Finžgarja vrsta knjig, ki pomenijo uspešno izpolnitev tega programa. Slavljenoč pomen v slovenski literaturi se v zneti meri nesašanja p av na svojo spoječnost pri tveganju narodnega, ljudskega duha in zrele, umetniško pomenljive oblike. Naj gre za veliko zrodovniško opombo iz življenja starih Slovincov »Pri svobodnim spoznanju a za njegove realistične poverit iz kmečkega sveta« navede Finžgar korenito slovenski pripovednik. To pa ne pomeni nič drugega, nego da je

umel s posebno tankim notranjim posluhom zajemati iz tega, kar živi v našem ljudstvu: ne le iz znanih in neznanih ročil, iz ljudskega besediča in iz celotnega stila kmečkega življenja, nego tudi iz skritih plasti, v katerih varuje narod svoje vekovite izkušnje, svoje človeške sanje in upe, svoje stvarjalne navdihe, ki se delno izražajo v narodnih pesmih, povestih, rekah, ornamentih in napevih.

Pisatelj Finžgar je po rodu Gorenjec, blizu Prešernu po sosesčini in nekoliko celo po krvi. Zato je najtesneje zvezan prav s svojo Gorenjsko, z njenimi vami in gorami, z njeno preteklostjo in njenimi današnjimi skrbmi in vprašanji. Noben slovenski pripovednik nam ni tolikaj kakor Finžgar približal gorenjskih tal in svojeke značilnosti Gorenjca kot izrazito alpskega Slovence, ki se v marsičem razločuje od vzhodnega, šega subalpskega a l kraškega Slovence in od Panonce. Dolenska in v zadnjem času štajerska sta dali največ slovenski pripovedni prozi, toda Prešernova Gorenjska bi bila v nji dovolj zastopana, če bi dala samo Finžgarja.

Pred desetimi leti se je v »Jutru« spominjal Finžgarjeve šestdesetletnice pisatelj Jos Kozak, ki je jasno in trdno označil eno najznačilnejših p-tež lterarnega profila avtorja »Dekle Anke«. »Finžgarjeva beseda je vselej sveža in življenjski bodi« v knjigi ali v cerkvi. Marsikdo bi se lahko učil pri n'em, kako in kje je treba začetati besedo predvsem v naših dnih, ko smo po rodoviti dobili zaslü v

Pisatelj F. S. Finžgar

artistično malicije in ubujanje arhaizmov, kar priča, da je malo čuta za živo besedo. To hvalo Finžgarjeve književne besede so potrdili tudi novejši njegovi spisi, dasi se v zadnjem desetletju oglašala bolj poredkoma; graja na'ega slovstva, ki je izrečena v Kozjakovih besed h, pa tudi po desetih letih ni izgubila pomena in ravice. Mirno lahko rečemo, da je Finžgar eden največjih slovenskih pripovednikov, kjele jezika slova in naravnega domačega izraza. Zaredi tega se zdi braicu, ki vzame po čitanju tujih

del v roke kako Finžgarjevo knjigo, kakor da se je na mah vrnil domov, med svoje ljudi, na tla, ki so mu znana in ljubna in v ozračje, v katerem se mu zdi dihanje najlažje. Imamo vrsto slovenskih pripovednikov, zlasti mlajših, ki nam ne dajejo tega občutja in ki bi bili v vsakem drugem jeziku približno enako značilni ali neznatni. V tem izrazito domačnostnem značaju Finžgarjevih spisov, v njihovi vzlic tipičnemu gorenjskemu vendarle splošno slovenski atmosferi je skrivnost njegovega zdravega, idealistično navdignjenega pripovednega realizma.

Jubilejni trenutki niso kajpak primerni za ocenjevanje idejne vsebine in človeških, s pisateljevo osebo, stanom ali s političnim položajem zvezanih značilnosti Finžgarjevega dela in vpliva v slovenskem življenju. Nesporo je njegovo literarno delo doseglo tak pomen in toliko važnost za našo kulturo, da se lahko vse narod s priznanjem pridruži slavi pisatelja F. S. Finžgarja ob sedemdesetletnici njegovega življenja. Ta važnost je bila priznana tudi z izvolitvijo med prve redne člane Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, kjer zastopa domačo literaturo skupno z mojstrom slovenske pesniške besede Otonom Zupančičem. — o.

ZAPISKI

GORKEGA SPOMINI NA TOLSTOJA

Za nedavno tridesetletnico smrti Leva N. Tolstojja je »Naša založba« (Ljubljana) izdala v prevodu Josipa Vidmarja spis Maksima Gorkge »Vospominanja o Levju Nikolajeviču Tolstomu« (slovenski naslov: Lev Tolstoj. Iz knjige »Spomini na sodobnike«). V kratkem uvodu primerja prevajalec Gorkgeja z Eckermannom in meni, da so znanstveniki o Tolstoju »nemara edina knjiga te vrste, ki so po dragoceno-

sti Eckermannovi enakovredni, če je celo ne presegajo.« V tej kratkih, toda neznansko prodrihno opozvanjih so pojasnjeni Tolstojevi resnični odnosi do boga, do smrti, do soljudi, do žensk in do umetnosti, in to takdi, kakršni so dejansko bili in kakršni si jih je Tolstoj želel. Gorkij je takisto ohranjen v tej knjižici in z njim »njegovo živo in pravično srce, ki je bilo dovolj modro in veliko, da je moglo združiti nasprotujoča si čustva skoraj sovražnega strmenja in očaranja v tako verno, spoštovanja polno, neznansko podobo, kakršno je ustvaril v tej knjižici.«

Gorkgea Spomini na Tolstojja so v resnici pomenljivi in važni ne samo zaradi svojih pričevanj o jasnopoljskem »apostolu« marvet tudi kot človeški dokument. Že samo srečanje dveh takih osebnosti je zanimivo. Toča prav v tem je tudi senčna stran Spominov. Medtem ko gre Eckermann mimo Goetheja ves potopljen v svoje pasivno občudovanje in si samo prizadeva, da bi čim verneje orisal svojega Mojstra in zvesto zapisal njegove besede, ima Gorkij lastno svetlobo in skuša z njo osvetliti Tolstojev duhovni lik. Tako se sicer povečuje zanimivost Gorkgeja, gledanega skozi temperament Gorkgeja, vendar se s tem zmanjšuje avtentična in kritična vrednost njegovih pričevanj. V luči nespornega genija, kakor je bil Tolstoj, laže vzdrže take osebnosti, kot je bil Eckermann in podoba, ki nam jo dajejo one, je bližja resničnosti, kakor ta z Gorkkim preveljeni Tolstoj. Njegova pričevanja so sila zanimiva, niso pa brezpogojno zanesljiva. Gorkij je pač imel svoj pogled na Tolstojja in v stvareh, ki so mu bile oddaljene, postavimo v Tolstojevi verski in moralni filozofiji, je presojal, izbiral, razlagal tako, kakor mu je veleval lastni svetovni in življenjski nazor, ni se pa morda do kraja poglobil v neznansko komplicirano, edinstveno osebnost Tolstojja, Epik boja-

Priprave za končni spopad

Zaščitna akcija za nemške gozdove — Vodovodne cevi, ki avtomatično zapirajo odprtine

Ne samo v vojaškem, temveč tudi v mnogih drugih pogledih so se Nemci kakor poročajo berlinski dopisnik borškega lista »National-Zeitung« pripravljeni za bližnji »končni spopad« z Anglijo. Tako sredi januarja sestavili krdo Heinrichovih bombnikov, ki so nad nemškimi gozdovi odmetavali zažigalne bombe.

Ki pa niso povzročile niti najmanjše škodo. Mnogi ljudje ki so opazovali to početje, so se vpraševali, da li ima Nemčija namen uničiti svoje lastne gozdove. Niso pa opazili, da so že nekoliko tednov prej zračna krda letala nad istim gozdovi in spuščala nanje velikanske oblake

neke kemične snovi.

Takrat so uporabljali letala tipa Heinkel-Storch, ki imajo to sposobnost, da svojo brzino lahko zelo zmanjšajo. Njihovi piloti so se izvršili v znamenju zaščitne akcije za nemške gozdove. Ko so Angličani v tedaj večer s svojimi odmetovalci svoje prosojne zaščitne plošče nad nemškimi gozdovi, ki so v suhem vremenu povzročile

marsikakšen požar.

Je maršal Goering odredil to zaščitno akcijo. So jo za uporabo neke kemične snovi razstopine, ki varuje kakor navaša tvrda izdelovalstva, drevesa pred požarno nevarnostjo in pred živalskimi škodljivci. Kakor poročajo, bodo v naslednjih tednih velike gozdne kompeksse s pomočjo letal zamečili s osnovno tovarna na hčre svoji pripomoček še tako izpopolniti, da bo uporaben tudi za

zaščito lesenih hiš.

Pred nekoliko tedni je angleška bomba v Berlinu razdejala na neki cesti v do-

Zadnji dnevi

letošnje zime nudijo zdaj ugodno priliko za drsanje

Italijanski tanki v Eritreji

Operacije v stepnem ozemlju

vodno napeljavajo. Škoda ni bila poebno velika, toda cesta je ostala dalj časa brez vode. Da bi se za bojoče takšne nevarnosti onemogočile izdelujejo vodovodne cevi sedaj iz neke posebne mase, ki so jo uporabljali prvotno kot

zaščito proti rji

in vremenskim nevarnostim, za zmanjšanje iz-

olacijo cevi in podobne namene sedaj pa za izdelavo cevi, ki se ne lomijo. To m so pridobivalo iz katrana in to mešanico s finim peskom in mikroabzostom. Mra in vročina vplivata nanjo. Če se vodovodna napeljava do bomb ali drugem vzroku preluknja, tedaj zapre navedena masa s svojo raztegljivostjo in odornostjo

avtomatično vsako odprtino.

Pes je rešil družino smrti

Strupeni plini v zakurjeni izbi

V Lübbenu v Nemčiji je neki kmet, preden je segel z družino spat, zakuril v peči in jo zaprl. Sredi noči ga je zbučilo neprijetno cviljenje in lajanje pred vrati spalnice, kjer je ležal njegov pes ovcar. Obenem je občutil težko omamljenost, ki jo je mogel premagati šele tedaj, ko se je zavedel, da izvira od plinov v peči.

Nove jeklene čelade za angleške vojake

Po švedskih poročilih iz Londona bo vodstvo britske vojske v kratkem uvedlo novo obliko jeklenih čelad, ker se je že med boji v Franciji in pri letalskih napadih izkazalo, da sedanja angleška vojaška čelada ne ustreza zahtevam moderne voje. Posebno malo je ščitila tilnik. Nova čelada bo razne nedostatke odpravila in bo vsi priliki precej podobna nemški vojaški čeladi.

Če še ne veš, zdej izveš

da se razteza italijanska kolonija Libija od Soluma pri egiptski meji do Velike Sirta, da je površina te dežele z zaležjem vred približno tolikšna kakor ozemlje evropske Francije;

da uspevajo na ozemlju južno od črte Bengazi—Bomba redki gozdovi in nizko grmičje z brinjem, bori in oljkami;

da živita na tem ozemlju ljudstva Arabcev in Berberov, ki se preživljajo s poljedelstvom in živinorejo;

da napaja okoli Derne potok istega imena, ki pospešuje rast in povzroča, da uspevajo tod okoli celo banane, katerih ne najdeš nikjer drugje v Libiji;

da je angleški kralj povzdignil generala Ironsidea v baronski stan;

da je danska vlada te dni ukinita prepoved prodaje drv za gorivo;

da je Rusija tretji največji producent bombaža na svetu;

da gradijo v finskih mestu Rovaniem radijsko postajo ogromne kapacitete; da so pri Saratovu ob Volgi odkrili veliko ležišče nafte;

da sta finski pristanišči Helsinki in Kotka popolnoma zamrznjeni;

da služi v vrstah angleške vojske že danes 7 do 8.000 Američanov;

da se danska vlada bavi z načrtom za obnovo danske ribiške flotile;

da je vodstvo angleške agencije Reuters prevzel Samuel Storey;

da so v Leningradu otvorili muzej sovjetske vojne mornarice;

da je vrhovni poveljnik nemške policije Himmler ob svojem obisku na Norvegem izjavil, da se bo po sednji vojni začela »velika germanska doba«...

Poslanik Zedinjenih držav v Londonu

John Winant ni novinec v Evropi. Pred sedanjo vojno je bil ravnatelj Mednarodnega urada za delo v Zenevi

A NEKDOTA

Angleško spodnja zbornica pričanja svoje seje z molitvijo, ki ji smejo prislovati samo člani parlamenta. Ko pa je bil predsednik burške republike Krüger na obisku v Londonu, so ga pripustili tudi k temu prizoru.

Ko se je stari gospod vrnil v Južno Afriko, je moral svojim otrokom in vnukom poročati tudi o tem.

»Kaj pa molijo v tej hiši?« je vprašala majhna vnučka.

»Speaker spodnje zbornice si omedene člane, otrok moj,« je odgovoril Krüger suho. »In ko to storil, pusti Božjo milost za Anglijo.«

VSAK DAN ENA

»Gospod čevljarški mojster, te-le gamaše sem dobil v dar zdej pa proim da mi nanje prileže še podp.« (Lidens Teget)

Bengazi v Libiji

je drugo največje mesto Cirenaike ter ima 46 tisoč prebivalcev

Arabski sejem v Bengaziju

Najzapaadnejši večji kraj Cirenaike je Agedabia s 6000 prebivalci. Tu so številne razvaline iz rimske in bizantinske dobe. Od Agedabie je po Litoreani, 1822 km dolgi cesti, ki gre ob obali vse Libije, še 165 km do prestolnice province, do Bengazija.

Bengazi je mesto s 46.000 prebivalci. Med njimi je 16.000 Italijanov. Tu je drugo največje mesto Italijanske Libije. Ustanovili so ga že v 5. stoletju pred našim štetjem. Leži na zemeljskem pomolu in ga slano jezero loči od koprine. Iz starega in novega pristanišča so šle pred vojno ladijske proge v Neapelj, Sirakuzo, Tripolis in v Egipt. V gospodarskem oziru pa ima mesto vendarle bolj skromno ulogo.

Bengazi je tudi oporišče za letala in železniška postaja. Od nje gre ena železniška proga do 57 km oddaljenega Soluha, druga pa do 108 km oddaljene Barke. To sta edini železniški progi v vzhodnem delu Libije. Barke ali Barce, do katere je mogoče priti tudi po obalni cesti, so ustanovili isto

tako že v zgodnjem starem veku in ima polno sledov iz tedanjega časa. Med njimi 3000 prebivalci je bilo kakšnih 1000 Italijanov. Kraj je važno cestno križišče.

Med ostalimi kraji, ki jih imenujejo vojna poročila v zadnjem času, je omeniti Cirenaike, ki leži še dalje na vzhodu, nekaj oddaljena od obalne ceste in v višini 621 m. V starem veku je bila Cirenaike ali Kirena glavno mesto kolonije Kirenaike in cvetoč trgovski kraj, ki je gojil umetnost in znanost. Ob izbruhu vojne je Cirenaike štela komaj 500 prebivalcev, ki so se bavili večinoma s poljedelstvom in nomaško živinorejo. Od Cirenaike vodi 18 km dolga avtomobilska cesta do Apolonije, ki je bila v starem veku cirenaiško pristanišče. Okolica Apolonije je zelo rodovita in ima dovolj vode, tako da je mogoče preživljati prebivalstvo 2300 duš. Poleg poljedelstva in živinoreje so se ti ljudje bavili tudi z ribarstvom in malo trgovino. Luka sama pa ni imela nobenega pomena več.

Ameriške gospodarske ter industrijske priprave

Proizvodnja jekla, železa in električnega materiala večja nego kdaj prej

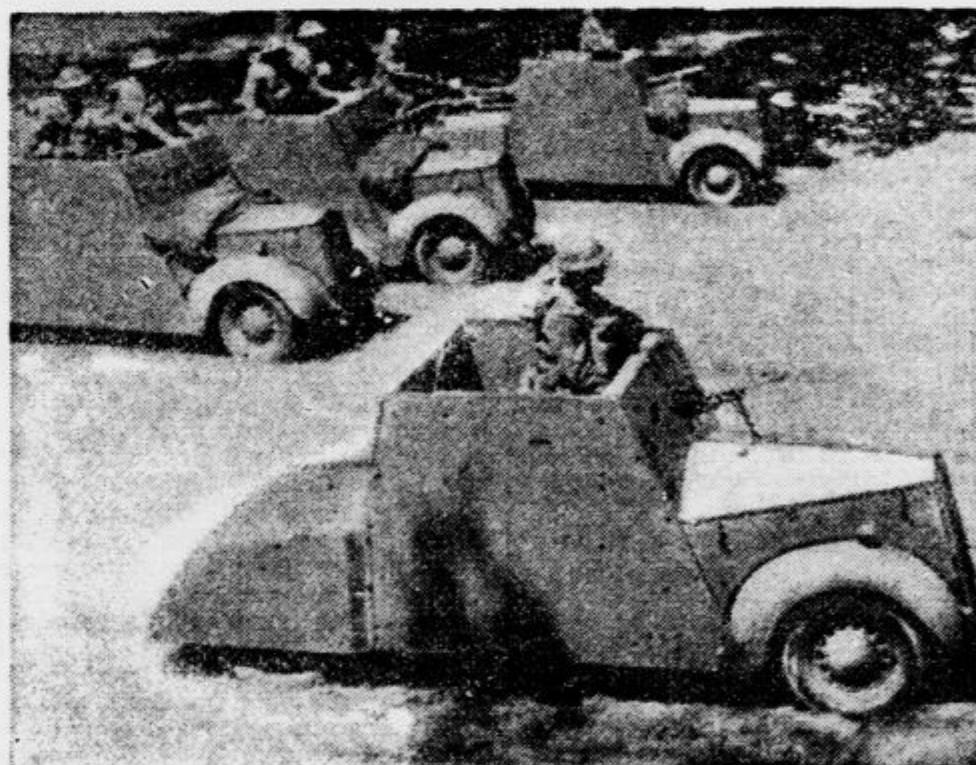
Agencija TASS poroča, da se vojne priprave v Zedinjenih državah še nadalje kažejo v gospodarskem področju, zlasti v področju težke industrije. Po raznih ocenitvah je proizvodnja železa, jekla in električnega materiala večja nego kdaj prej. Tudi gradnja ladij ni bila od konca prve svetovne vojne nikoli tako živahna kakor danes.

Ladjedelnice izkazujejo rekordne številke v primeri z zadnjimi desetimi leti. Navzlic temu je neke kroge strah tega usoda.

nega položaja. Poročilo National City Bank of New York n. pr. pozdravlja konjunkturo, a opozarja tudi na njene neugodne posledice. Odičljivi krogi izjavljajo, da bo ureditvenje oboroževalnega programa znatno zvišalo življenjski standard ameriškega prebivalstva.

Postani in ostani član vodničkove družbe!

Angleški oklopni oddelci

na terenu v Vzhodni Afriki

Ivan Turgenjev:

Zgodba poročnika Jergunova

»Kako to?«

»Čisto preprosto. Potrebujem jo za ma-

»Samo... kdo je bil tisti, ki je prinesel culo?«

Emilija ni odgovorila marveč je našobila ustnice in šla za gospo Friče iz sobe. Po desetih minutah se je vrnila brez tetke. Ko je Kuzma Vasiljevič skušal vnovič izpraševati, ga je mirno gledala in rekla, da se mora kavalir sramovati tolikšne radevednosti (pri teh besedah je nekoliko spremenila obraz; kakor da je potemnel). Pročila je, naj ji iz kart prerokuje srečo — stare karte je vzela iz predala starinske igralnice mizice. Kuzma Vasiljevič je smeje se vzel karte in že so vse nebedre misli izginile iz njegove glave.

Toda vse črne misli so se ta večer še enkrat vrstile. Kuzma Vasiljevič je že stopil skozi vrata na cesto, poslovil se je že od Emilije in je poslednjič vzkliknil: »Adieu, Zuckerpüppchen!« Tedaj je nenadno prihitel mimo njega srednje velik moški. Za trenutek se je obrnil z obrazom proti Kuzmi Vasiljeviču. Mesec je sijal. Kuzma Vasiljevič je ugledal suhljat cigan-

ski obraz z gostimi črnimi obrvmi in prav takimi brki, črne oči in kljukast nos. Moški je brž izginil za ogrom. Kuzmi Vasiljeviču je bilo, ko da ga je spoznal, seveda ne obraza, tega še nikoli ni videl, pač pa tisti njegov rokav: v mesečini so se razločno svetilkali trije srebrni gumbi.

V prsih previdnega poročnika so se zganiili hudi pomisleki. Ko je prišel domov, ni kadil iz velike pipe, kakor po navadi. V ostalem se je po njegovem nepričakovancu znanju z ljubeznivo Emilijo in po prijetnih urah, ki jih je preživel pri njej, venomer le še stopnjevalo njegovo razburjeno čustvovanje.

10

Naj so se v Kuzmi Vasiljeviču vzbujale kakršnekoli bojazni, vselej so se brez razpise brez sledu. Kar navadil se je obiskovati obe dami iz Rige. Poročnik Jergunov se je naglo vžgal in se je Emiliji bolj in bolj približeval. Izpovedka se je sicer sramoval tega poznanstva in je skrivaj svoje obiske, toda kmalu ga je minila sramežljivost in je ni več skrival. Vse skupaj se je prirodno končalo tako, da se je pri novi

znanki mudil mnogo rajši kakor pri komur koli drugem, da sploh ne govorimo o njegovih starih stenah. Madam Friče mu ni ošla več zopna, čeprav je bila z njim še vedno tako neprijazna in osorna kakor izpovedka. Manj premožni ljudje, kakršna je bila gospa Friče, pač cenijo goste najbolj po darežljivosti. Kuzma Vasiljevič pa je bil skop in je prinašal samo rozine, grške orehe in pecivo... Enkrat samkrat se je, kakor je sam rad rekel, »ruiniral«: takrat je prinesel Emiliji lahno rožnato ovratno ruto iz prave francoske svile; ampak še tisti dan je Emilija z gorečo svečo vžgala luknjo skozi darilce. Hudo jo je ozmerjal; tedaj pa je privezala ovratno ruto mački na rep. Kuzma se je zavoljo tega jezil, ona pa se mu je smejala v obraz. Kuzma Vasiljevič si je moral koncnoveljavno priznati, da ga obe dami ne samo ne vpoštevata, marveč da mu tudi nikakor ne zaupata: nikoli ga nista kar tako pustili v hišo in je moral pogostokrat dolgo čakati. Da primerilo se je, da sta ga kdaj kar brez vzroka poslali domov, ali pa sta kramljali vprico njega po nemško, da bi varovali pred njim kakšno skrivnost. Emilija mu ni hotela nikoli povedati, kaj pomenja in kako živi. Na vsa njegova vprašanja je lahkotno odgovarjala, kakor da ni prav razumela njegovih besed. Poglavna reč pa je bila ta, da je imela hiša gospe Friče, ki je bila samo z ulice videti kakor koliba, več sob. Bila je v resnici prav prostorna, toda Kuzmi Jergunovu so bile vse ostale sobe zaklenjene. Kljub vsemu temu pa Kuzma Vasiljevič ni nehal

obiskovati hiše, — nasprotno, obiski so bili vedno pogostejši. Bodi kakor že: ljudje, ki jih je tu srečeval, so bili vendarle živi. Poleg tega je zlasti gđilo njegovi baha-vosti, da ga je Emilija še nadalje imenovala Florestana, da ga je imela za nenavadno lepega moškega in da mu je pogosto zatrdjevala, da so njegove oči podobne očem rajske ptice...

11.

Ko je bilo poltje na višku, je stopal Kuzma Vasiljevič nekoč opoldne proti vratcem hišice, ki mu je bila tako dobro znana. Vse dopoldne je bil na žgocem soncu, jeziti se je moral s podjetniki in delavci, zato ni čudno, če je bil močno zbit in iztrpljen. Potrkal je in pustil so ga notri. Truden je šel v tako imenovani salon in se je takoj vlegel na divan. Emilija je prišla in mu je z ruto brisala potno čelo.

»Kako truden je moj mali! Kako mu je vroče!« je rekla sočutno. »Moj Bog, odpni si vendar ovratnik. O Gospod! Kako mu nabija srce.«

»Čisto izčrpan sem, ljubica,« je potožil Kuzma Vasiljevič. Že od jutra sem na nogah, potem pa ves čas na sončni pripekli. Grozno! Hotel sem prav za prav domov. Toda tam me gotovo že spet čakajo ti prebiti zmaji, podjetniki! Pri vas pa je tako prijetno hladno: samo malce bi rad zadržal.«

»Zakaj pa ne! Le zaspi, golobček moj. Nič te ne bo motil...«

»Malo sram me je...«

»Kaj še! Čemu sram? Le zaspi, jaz ti bom... jaz ti bom, kako že pravite pri vas?... uspavanko ti zapojem. Zaspi, otroček moj, zaspi!« je zapela.

»Ali bi mogel prej dobiti še požirek vode? ...«

»Na, kozarec vode, sveža je kakor kristal. Čakaj, vzglavnik ti dam pod glavo... Tole pa je zavoljo muh.«

Pokrila mu je obraz s tančico.

»Hvala, srček moj... rad bi samo... malce zadremal...«

Kuzma Vasiljevič je zaprl oči in takoj zaspal.

»Zaspi, otroček moj, zaspi!« je tiho pela Emilija in se pozabavala. Pri tem se je morala smehljati zavoljo pesmi in zaradi svojih kretanj. Misliła si je: kolikšnega otroka imam tu, dečka!

12.

Po poldrugi uri se je poročnik zbudil. Še v polnu se mu je zdelo, da ga nekdo prijema, da se nekdo sklanja čezenj in diha v njegovi bližini. Šinil je pokonci in potegnil tančico s sebe. Tik ob njegovem pokojišču je klečala Emilija. Izraz njenega obraza mu je bil nenavadno čuden. Takoj je odskočila in zbežala k oknu, pri čemer je nekaj skrlila v svoj žep.

Kuzma Vasiljevič se je pretegnil.

»Menda sem globoko spal!« je zazehal.

»Ah, pridi vendar sem, moja sladka gosposlična!« Emilija se mu je približala. Naglo se je dvignil, segel v njen žep in potegnil iz njega škarjice.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni-
ti žensitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službodo

Viničarja
posposnega, marljivega,
resnega, zanesljivega —
iščem za vinogradno-
gospodstvo posestvo v veli-
kosti 20 jutrov blizu Va-
radina. Ponudbe na oglasni
oddel, Jutra pod št. 2492-1.

Vzgojiteljico
k dvehletni zaravi deklet
iščem. Pogoj: dovršen
tečaj za otroško vzgojo
(Kindergartenkurs) ali
daljša praksa, a perfektni
nizem znanjem nemščine.
Zdravniška oblika. Dobri
posloj. Ponudbe na oglasni
oddel, Jutra pod št. 2473-1.

Frizerko
samo prvo vrsto, samo-
stojno mod in vajenico
sprejme takoj. Jutra pod
št. 2602-1.

Poverjenice -
akviziterke
reprezentativne za pose-
bnice privatnih interese-
ntov za stalen, eleganten
in donosen posel —
brez kolekcije išče de-
narni zavod. Oblike po-
službe z 2 slika. p.d. »Poverjenice« na Publi-
citas, Zagreb, Illica 9.
2558-1

Iščemo
ključavničarje
sposobne za samostojno
izdelavo kovinskih in
bakelnih orodja. Me-
sto stalno. Zastavek jako
dobro. Ponudbe na oglasni
oddel, Jutra pod št. 2641-1.

Službe išče
Absolventka
trg. akademije
(iz odlično) z nekaj pra-
kse, večja francoske,
nemške, italijanske in
srbsko-hrvatske korepon-
denca. Zeli premeniti
službo. Ponudbe na oglasni
oddel, Jutra pod št. 2630-2.

Zelim premeniti
mesto skladiščnika. Sem
pošten in vsakega dela
zmožen. Cenjene ponu-
be na oglasni oddelek, Jutra
pod št. 2639-2.

Spreten kovaški
pomočnik
išče zaposlitev v kakrš-
nemkoli obratu. Ponudbe
pod »Nastop lahko ta-
koj« na oglasni oddelek, Jutra
pod št. 2647-2.

Vajenci (ke)
Za vajenico
britsko-frizersko gre 15-
letna, priorna, poštena
deklica, ki je že neko-
liko delala v modni stro-
ki. Školov v vseh posli.
Jutra 2533-44.

Ključavničarski
vajenec
se takoj sprejme. Mari-
bor, Slovenska ulica 20.
2649-44.

Prodaj
Prvorazredne
korenjake
Riparia-Portalis iz Götthe
9 po 50 par nudi Zliser
Franjo, Zamušani, p. Sv.
Marjeta, Moškanjci.
101-6

Zamanje
v butare vezano, več va-
gonov, proda Novobor.
Tavčarjeva 13. 2634-6

Pohištvo
Spalnice
šperano, fino lakirano,
proda Krže, pohištvo
Vrhnika. Ogleda se na
zalogi v Ljubljani, Pre-
na ul. 6. 2507-12

Auto, moto
Diesel
tri do petonski, rab-
ljen, v dobrem stanju.
kupim. Ponudbe z na-
vedbo prevozne kilome-
traže, stanja gum in
najnižje cene na Willi
Tschinkel, Kočevska Ra-
ka. 2524-10

Kapital
Posojilo
dajemo na 1000 in
varovalcem Uredni po-
godi. Vloge obrestujejo
5 odstotkov. Vsi var-
ovalci brezplačno zava-
rovani. Zadruga »Mo-
Dom« Ljubljana. Ovr-
žakova 8. Iščemo over-
valnike 199-16

Hranilne vloge
Ljubljanske kreditne
banke. Prve hrv. štedio-
nice, Prekmurske banke,
kupimo takoj po naj-
boljši ceni.

Bančno kom. zavod
Maribor. 97-16

MODROCE
patentne posteljne
mreže tudi solidno
in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13.

Grafolog

F. F. KARMAH
sprejema obli-
ske v Ljubljani
v hotelu »Soča«
od 9.—12. ure
od 3.—7. ure.
— Ostane samo
do 10. februarja

Sobe išče

Opremljeno sobo
lepo, veliko, svetlo, s
soporo kopalnice, s
malo zakonski par. Po-
nudbe pod »čista« na
oglasni oddelek, Jutra
pod št. 2543-23a

Dopisi

Na svidenje ob 5. v ne-
deljo. Pridi! 2638-24

Izgubljeno

Na hrvatskem plesu
v Kazini se je našla be-
la in črna damska ro-
kavica. Dobi se v oglas-
ni odd. Jutra v Selenburgu
vi ul. 2614-28

Ročno torbico

črno, v njej legitimacija
na druge drobnarije sem
izgubila od tromešja do
Jurčičevega trga št. 2.
Najhitelja prosim, da
torbico odda v oglasni
oddel, Jutra proti nagradi
od 25 do 30 2642-20

Svilen telovnik

modre barve, sem izu-
bil od pošte do Privara.
Pošten najditelj se na-
proša naj ga odda proti
nagradi v trafiki Zupan-
čič, Dolenjska c. 54.
2654-28

KAUČE

novi modeli po nizki
ceni dobite pri
E. Zakrajšek,
tapetništvo
Miklošičeva 34.

„Ka-le-fluid“

krepi sekretarno delovanje vseh žlez, jači
organizem in jači živčni sistem.
Brezplačno detaljna literatura, zahte-
vajte: Beograd, Masarykova 9 — Miloš
Marković.
»Ka-le-fluid« prodaja se v apotekah in
drogerijah. S. br. 10537/33

Za stanovske koristi slovenskih umetnikov

Poročilo Društva slovenskih likovnih umetnikov o delu v lanskem letu

Ljubljana, 7. februarja
Od 11. um kongresa sem je prešlo delo
za stanovske interese jugoslovenskih likov-
nih umetnikov v posamezne organizacije in
to v ULU (Udruženje likovnih umetnikov)
v Beogradu in HAD (Hrvatsko avtorsko
društvo) odd. za lik umetnost) in DSLU.
Sestav teh treh močnih stanovskih orga-
nizacij ni še popolnoma enak, ker se do
sedaj še ni posrečilo ustanovitev jugoslo-
venskega um. sindikata po vzorcu sindika-
tov v drugih državah. Vendar pa ta dru-
štva skora v polni mer nadomestujejo
tak sindikat in to še posebno radi svojega
sodelovanja ki se opira na skete II um
kongresa.

Od kar si je DSLU s pomočjo banove
podpre moglo najeti svoj društveni lokal,
se je njegovo delo moglo usmeriti na raz-
na prečja vprašanja katerih rešitev bo v
prijem vsem slovenskim likovnim umetnikom,
tudi onim ki: ki katerikoli vzraka še ni
čutili potrebe, da se pridružijo oni ve-
šini, ki je včlanjena v DSLU.

Kako mnogostoransko je delo organizaci-
je, ki hoče koristiti stanu likovnih umetni-
kov, je razvidno iz vlog, ki jih je DSLU
v teku zadnjega leta naslovlilo na razne
oblasti, kakor bansko upravo, mestno ob-
čino ljubljansko in razna ministrstva. V
teh vlogah so bile omenjene sledeče zade-
ve:

Pravilno razpisovanje umetnostnih kon-
kurenc (Odhod DSLU je izdelal zadevni
pravilnik po vzorcu konkurenčnega pravil-
nika za arhitektonska dela), izdatnejši dr-
žavni in banovski budžet za nakup umet-
nin, brezplačno zdravljenje lik umetni-
kov v bolnicah in sanatorijih, razpis štipe-
ndij za likovne umetnike in za absolvente
umetnostnih akademij, oprostitvev pri-
dobninskega davka in davka na poslovni
promet, ukinitvev carine za umetnine, ki se
namenjajo za neposredno prodajo, zmanjša-
nje carine za slikarske in kiparske potreb-
ščine, zmanjšanje transportnih stroškov pri
pošiljanju umetnin na železnice, popust
pri vozninah umetnikom na železnice in
parobrodih, predpis zidanja um. ateljejev
v mestih, reorganizacija risarskega pouka
na srednjih šolah, ustanovitev umetnostne
akademije v Ljubljani, sodelovanje metni-
škega sveta DSLU pri oblahe in pri Nar.
galeriji.

Pri večini naštetih predmetov je DSLU
delalo soglasno z gori menjenimi organiza-

cijam: v Zagrebu in Beogradu ter obstoja
opravičeno upanje, da se bodo oblasti na
te dobro obrazložene vloge ozirale. DSLU
je nadalje uspešno da si je nabralo že do-
kaj izdaten bolniški sklad, iz katerega so
prejeli oboleli člani že marsikatero pod-
poro. Darovalcem se je društvo po daljših
presedkih javno zahvalilo v časopisih.
Z naštetimi predmeti delokrog DSLU se
ni izčrpal in čaka ga še mnogo koristnega
dela. Vendar je to, kar je društvo do sedaj
podvelo, opravičuje zaupanje, ki so ga po-
kazali doslej merodajni krogi, posebno pa
včlanjeni likovni umetniki.

Društvo slovenskih likovnih umetnikov

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

t— Sadjarjem. To nedeljo bo ob pol 9.
dopolodne v ljudski šoli Trbovlje—trig po-
učno predavanje iz sadjarstva. Priredil ga
podružnica sadjarskega in vrtnarskega
društva. Predaval bo okrajni kmetijski re-
ferent g. Zupan iz Laškega. Frdite vsi
posestniki sadnih vrtov in vsi ki se zani-
majo za napredek umnega sadjarstva.

t— Pokret za zvišanje honorarjev. Ve-
lika draginja je občutna zlasti za naše
učiteljsstvo. Vsem se plače povisavajo, le
državni nameščenec pri nas pretežno učiteljskega
stanu, naj živi s svojimi bormi
prejemki. Učiteljsstvo strokovno nade-
jevalne šole je upravičeno, zaprosilo ob-
činsko upravo da zviša honorarje. Ob-
čina je itak že pokazala polno razumeva-
nje za socialni položaj vseh nameščen-
ev in je njihove prejele se prilagodila da-
našnji dragini. Ne dvomimo torej, da bo
našla tudi sredstva za zvišanje honorar-
jev za učiteljsstvo strokovno nadejevalne
šole.

Iz Ptuja

j— Mestni prehranjevalni urad sprej-
ma reklamacije za krušne nakaznice do
8. t. m. Urad je ugotovil, da so nekateri
vpisani na dveh prijavah v takem pri-
meru naj se prizadeje v izogib kazenskih
posledic nemudno prijaviti uradu, da se
te nepravilnosti popravijo. Opozarjajo se
lastniki izkaznic za kruh in moko, naj
hranijo glave izkaznic kjer so napisani
osebni podatki. Samo na podlagi teh glav
bo prehranjevalni urad izdal nakaznice
za marec. Tako razglašala mestna občina.

j— Podružnica čebelarstva društva bo
predvajala to nedeljo ob 10. uri v Zvoč-
nem kinu zelo zanimiv in pručen film
o čebeli in njenem življenju Vabljeni so

vsi prijatelji narave, posebno čebelarji in
sadjarji.

j— Osebnost. Iz Ptuja je premeščen
na gimnazijo v Murski Soboti g. prof.
Tone Šifrer, kateri je bil splošno prilub-
ljen med meščani. Želimo mu na novem
službenem mestu mnogo uspehov. Na last-
no prošnjo je upokojen učitelj na deški
šoli g. Edvard Praprotnik. Mladina bo
vzornega učitelja zelo pogrešala.

Iz šoštanja

š— Iz delovanja Rdečega križa. Pred
dnevi je imel Rdeči križ svoj občni zbor.
Vodil ga je predsednik g. Anton Potočnik,
ki je tudi obširno poročal o prizadevanju
RK. Glavna lanska prireditel je bila bo-
žičnica, pri kateri je bilo obdarovanih z
obloko in obutvijo okoli 200 otrok iz šos-
tanja in okolice. Da bo moglo društvo v teh
časih še v izdatnejši meri vršiti svojo na-
logo, je potrebno, da ga prebivalstvo v vse-
mi močmi podpira. Pri volitvah je bil po-
novno soglasno izvoljen dotedanji dolgo-
letni predsednik Potočnik Anton, ostali
odbor pa je naslednji podpredsednica Ivan-
ka Senica, tajnica Pepca Razborkin, bla-
gajničarka Draga Šumerjeva; odborniki:
Arzenšek Anton, Ivanka Mravljak, Fanči
Goričar, Milan Žnideršič, dr. Korun Ferdo,
Pavel Gril; nazorni odbor: Kraigher An-
ton, dr. Goričar Jože, Vengerl Josip in Si-
merl Josip.

š— Na ledeni plošči. Školsko društvo
bo uprizorilo drevi ob 20. uri in jutri ob 15.
uri Wernerjevo komedijo »Na ledeni plo-
šči«.

š— Prehranjevalni odbor šoštanjske ob-
čine tvorijo: župan Novak Anton, trgovca
Šumer Ivan in Langus Ivan, Arzenšek An-
ton za konzumente, Deberšek Baltezar za
zadruge in Marko Novak.

š— Smrt stoletne žene. V sredo so v
škalah pokopali prevzitarico Marijo Goro-
grancevo iz Podkrajja. Pokojnica je doča-
kala visoko starost in bi čez dva meseca
praznovala stoletnico. Pred dvema letoma
je še opravičala vsa kmečka dela na polju.
Zadnje čase pa jo je razjedala bolezen, ki
ji ni dovolila čakati visokega jubileja.

Iz Brežice

br— 27let brezvestnega zapeljivca. V
tukajšnji bolnišnici je v začetku tedna
umrla M. M., mati treh nezakonskih otrok,
ker ji je njen fant iz strahu pred rojstvom
četrtga na nečloveški način hotel odstra-
niti plod. Ker ji je grozil, da jo bo sicer
ubil, se je morala podvreči njegovi marni
negi, kar je zahtevalo njeno prezgodnjo
smrt.

br— Počres. V mestu so v ponelejek
okrog pol 6. zjutraj čutili rahel potresni
sunek, ki je trajal dobro sekundo. Nekateri
pravijo, da so potres čutili že eno uro prej,
in je verjetno, da se je v tem jutru mesto
dvakrat zazibalo. Potresni sunek je šel v
smeri severovzhod-jugovzhod.

Ing. FEDOR BLEIWEIS-TRSTENIŠKI naznanja v imenu svoje rodbine
in ostalega sorodstva, da mu je danes ob 1/2. uri zjutraj umrla predraga
mati, gospa

Rosy Bleiweis-Trsteniška

roj. Souvan

v 67. letu starosti, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb bo v soboto 8. t. m. ob 1/4. uri popoldne izpred mrliške veže,
Štajmerjeva ulica 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Predrago pokojnico priporočamo v blag spomin.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Brez posebnega obvestila.

Javljamo tužno vest, da nam je umrl naš najboljši in najskrbnejši soprog,
oče, stari oče, stric in tast, gospod

Josip Platner

z a s e b n i k

K zadnjemu počitku ga spremimo v nedeljo, dne 9. t. m., ob pol 3. uri
popoldne iz hiše žalosti, Šubičeva ul. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 7. februarja 1941.

Globoko žalujejo:

CILKA roj. SKUŠEK, soproga;
ing. JOŽE, sin; SLAVA por. JAKLIČ, MIRA por. KOS, hčerki;
OLGA roj. DUJEC, snaha;
univ. prof. dr. MILKO KOS in prof. BORIS JAKLIČ, zeta;
MATEJ, ANDREJ, vnuka.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Večje industrijsko podjetje v dravski banovini
IŠČE za svoje obrate

INŽENJERJA gradbene stroke

s prakso in starostjo ne preko 35 let za takojšnji
ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae je
poslati brez originalnih spričeval pod šifro »Gradbeni
inženjer« na oglasni oddelek »Jutra«.

Večje industrijsko podjetje v dravski banovini
IŠČE za svoje obrate

INŽENJERJA strojne ali elektrotehnične stroke

s prakso in starostjo ne preko 35 let za takojšnji
ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae je
poslati brez originalnih spričeval pod šifro »Strojni
inženjer« na oglasni oddelek »Jutra«.

Naša nepozabna preluba mama, ozir. teta in tašča,
gospa

Ivanka Gartner

vdova po poštenem uslužb.

je danes, dne 7. t. m. po kratki bolezni preminula.

Drago pokojnico prepeljemo v nedeljo, dne 9. t. m.
z Zal, kapele sv. Janeza, v Novo mesto, kjer jo isti dan
ob pol 3. uri popoldne spremimo k večnemu počitku.

Ljubljana, Novo mesto, 7. februarja 1941.

Globoko žalujejo: TONČI por. MILAVEC, hčerka;
BOZO MILAVEC, zet in ostalo sorodstvo.